

Ochrana přírody v Rakousku

Bakalářská práce

Vedoucí práce:
Mgr. et Mgr. Irena Býčková

Vypracovala:
Gabriela Vykouřilová

Brno 2017

Poděkování

Na tomto místě chci poděkovat své vedoucí Mgr. et Mgr. Ireně Býčkové za její ochotu, cenné rady a čas, který mi v průběhu zpracování práce věnovala. A také bych ráda poděkovala svým rodičům za celkovou podporu nejen v době studia.

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto práci: **Ochrana přírody v Rakousku** vypracoval/a samostatně a veškeré použité prameny a informace jsou uvedeny v seznamu použité literatury. Souhlasím, aby moje práce byla zveřejněna v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách ve znění pozdějších předpisů, a v souladu s platnou *Směrnicí o zveřejňování vysokoškolských závěrečných prací*.

Jsem si vědom/a, že se na moji práci vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., autorský zákon, a že Mendelova univerzita v Brně má právo na uzavření licenční smlouvy a užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 Autorského zákona.

Dále se zavazuji, že před sepsáním licenční smlouvy o využití díla jinou osobou (subjektem) si vyžádám písemné stanovisko univerzity o tom, že předmětná licenční smlouva není v rozporu s oprávněnými zájmy univerzity, a zavazuji se uhradit případný příspěvek na úhradu nákladů spojených se vznikem díla, a to až do jejich skutečné výše.

V Brně, dne 20. prosince 2016

Abstract

The aim of the bachelor thesis is the description of protection of nature in Austria. The content of the thesis is devoted to the current system of protection of nature, as well as its development. Legislative delimitation and categorization with characteristics of individual national parks was also discussed. Mentioned analysis serves as a basis for comparison and evaluation of level of protection project coming from the performed comparison.

Keywords

Protection of the nature, national park, austria, nature

Abstrakt

Předmětem bakalářské práce je popis ochrany přírody v Rakousku. Obsah práce se věnuje jak současnému systému ochrany přírody, tak jeho vývoji. Provedeno je také legislativní vymezení a kategorizace s charakteristikou jednotlivých národních parků. Uvedený rozbor je následně východiskem pro srovnání a vyhodnocení projektů ochrany přírody vyplývající z provedené komparace.

Klíčová slova

Ochrana přírody, národní park, Rakousko, příroda

Obsah

1	Úvod a cíl práce	9
1.1	Úvod.....	9
1.2	Cíl práce.....	10
2	Metodika	11
3	Zájmové území	12
3.1	Charakteristika	12
3.2	Historie vzniku Rakouska	13
4	Ochrana přírody	14
4.1	Kategorie ochrany přírody.....	16
4.1.1	Národní parky (Nationalparks).....	16
4.1.2	Chráněná území evropského významu (Europachutzgebiete)	16
4.1.3	Přírodní rezervace (Naturschutzgebiete).....	17
4.1.4	Chráněné krajinné oblasti (Landschaftschutzgebiete)	17
4.1.5	Přírodní parky (Naturparks)	17
4.1.6	Chráněné krajinné prvky (Geschützte Landschaftsteile)	18
4.1.7	Zvláštní rezervace/přírodní památky (Sonstige Schutzgebiete/Naturdenkmal).....	18
4.2	Mezinárodní úmluvy v oblasti ochrany krajiny.....	18
4.2.1	Ramsarská úmluva.....	18
4.2.2	Úmluva o biologické rozmanitosti (CBD).....	19
4.2.3	Úmluva o mokřadech mající mezinárodní význam především jako biotopy vodního ptactva (Ramsarská úmluva).....	19
4.2.4	Úmluva o ochraně stěhovavých druhů volně žijících živočichů (Bonnská úmluva).....	19
4.2.5	Úmluva o ochraně evropských planě rostoucích rostlin, volně žijících živočichů a přírodních stanovišť (Bernská úmluva).....	20
4.2.6	Úmluva o mezinárodním obchodu ohrožených druhů volně žijících živočichů a rostlin (CITES).....	20
4.2.7	Úmluva o ochraně kulturního a přírodního dědictví UNESCO.....	20

4.2.8	Úmluva o ochraně Alpské oblasti.....	21
5	Legislativa	22
5.1	Právní základy.....	22
5.2	Vývoj legislativy ochrany krajiny	23
6	Národní park Vysoké Taury (Nationalpark Hohe Tauern)	24
7	Národní park Dunajské luhy (Nationalpark Donau –Auen)	25
8	Národní park Gesäuse (Nationalpark Gesäuse)	26
9	Národní park Vápencové Alpy (Nationalpark Kalkalpen)	27
10	Národní park Podyjí (Nationalpark Thayatal)	28
11	Národní park Neziderské jezero (Nationalpark Neusiedler See – Seewinkel)	29
12	Vlastní práce	30
13	Kvalitativní výzkum	52
13.1	Národní park Neziderské jezero (Neusiedler See-Seewinkel)	52
13.2	Národní park Geäuse (National park Gesäuse).....	54
13.3	Zhodnocení kvalitativního výzkumu	55
14	Závěr	56
15	Literatura	58

Seznam obrázků

Obr. 1 Mapa Rakouska včetně národních parků

12

Seznam tabulek

Tab. 1	Základní srovnání národních parků	32
Tab. 2	Projekty ochrany přírody národního parku Vysoké Taury (Nationalpark Hohe Tauern)	33-35
Tab. 3	Projekty ochrany přírody národního parku Dunajské Luhy (Nationalpark Donau Auen)	37-38
Tab. 4	Projekty ochrany přírody národního parku Gesäuse (Nationalpark Gesäuse)	40-42
Tab. 5	Projekty ochrany přírody národního parku Vápencové Alpy (Nationalpark Kalkalpen)	44-45
Tab. 6	Projekty ochrany přírody národního parku Podyjí (Nationalpark Thayatal)	47-48
Tab. 7	Projekty ochrany přírody národního parku Neziderké jezero (Nationalpark Neusiedler See-Seewinkel)	50-52

1 Úvod a cíl práce

1.1 Úvod

Zájem o přírodu a její ochranu je možné spatřovat již stovky let, jako příklad lze použít oblast Mongolska zvanou Bogd Khan Uul, která byla již ve 12. století neformálně ochraňována pro svůj kulturní a historický význam. Z historického hlediska se jedná o nejstarší chráněnou oblast v Mongolsku a pravděpodobně také na světě, založena byla roku 1778 [1]. Historie vzniku národního parku v podobě nám známé však odkazuje k jinému roku. Pro první náznak založení národního parku je nutný posun po časové ose až na začátek 19. století do Ameriky, kdy Abraham Lincoln v roce 1864 podepsal zákon o ochraně Yosemitekého údolí, oficiálním národním parkem se stal až v roce 1890. Za první národní park světa se považuje Yellowstone národní park z roku 1872. Evropa se svého prvního národního parku dočkala v roce 1909, a to konkrétně ve Švédsku [2].

V současné době je z obecné roviny na národní park pohlíženo jako na udržitelnou oblast určenou k zachování. Často se jedná o přírodní rezervace, které stát vlastní nebo je vymezí. Národní parky bez rozdílu, na jakém území se nacházejí, spojuje společný cíl, kterým je ochrana biologické rozmanitosti a ekologické integrity. Podle Mezinárodní organizace, Mezinárodní unie pro ochranu přírody (IUCN) a Světové komise pro chráněná území je „Národní park“ definován jako chráněné území kategorie II. Na základě této klasifikace se nachází Národní parky téměř ve 100 různých zemích po celém světě [3].

Jednou z těchto zemí je také Rakouská republika, rozkládající se mezi Bodamským (Bodensee) a Neziderským (Neusiedler-See) jezerem, známá svým přírodním bohatstvím. Začátek historického vývoje země zasahuje do poloviny 4. století, kdy byla země postupně osidlována Germány. Za zakladatele Rakouska jsou považováni Babenberkové, za jejichž vlády došlo k postupnému formování země. Název Rakousko, neboli „Ostarrichi“, který se později změnil na nynější oficiální jméno „Österreich“, se poprvé objevil v 10. století [4].

Za jednoho z prvních lidí, kteří před více než 100 lety položili základ pro ochranu rakouské přírody, je považován Josef Schoffel, kterému se podařilo zastavit odlesňování Vídeňského lesa. Na myšlenku ochrany přírody poté navazovali zejména vědci, kteří ji dále rozšiřovali. Netrvalo dlouho a přišlo se na to, že je třeba tuhle problematiku lidem více přiblížit, s tím je neodmyslitelně spojeno jméno profesora Dr. Güntera Schlesingera, který tuto ideu prosazoval a byl významným článkem v budování celého systému ochrany přírody v Rakouské republice do podoby, jakou ji známe dnes. Byl také autorem několika významných

časopisů a zakladatelem mnoha sdružení [5]. Prvním Národním parkem v Rakousku se v roce 1981 stal park Vysoké Taury (Hohe Tauern). V současné době má Rakousko sedm parků, z toho šest je uznáno podle standardů IUCN [3].

1.2 Cíl práce

Cílem práce je podrobný popis jednotlivých národních parků Rakouska vycházející z historie vývoje systému ochrany přírody Rakouské republiky vedoucí ke vzniku národních parků. V práci se dále zabývám charakteristikou těchto parků a jejich legislativním zakotvením.

Na základě uvedeného rozboru je postaveno srovnání projektů ochrany přírody jednotlivých národních parků s vytyčením nejvýraznějších odlišností plynoucích z podrobné charakteristiky a zhodnocení této ochrany.

2 Metodika

Bakalářská práce obsahuje dvě části. První část je tvořena literární rešerší, která obsahuje úvodní shrnutí vývoje ochrany přírody a vzniku národních parků ve světě. Dále je zde rozepsána charakteristika vybraného území a celková historie Rakouské republiky. V návaznosti na tuto charakteristiku se již zaměřuji na ochranu přírody s vyjmenováním a popisem kategorií ochrany přírody, mezinárodních úmluv a vývojem legislativního zakotvení. Hlavní částí literární rešerše je podrobný popis všech národních parků Rakouska. Veškeré informace jsem čerpala převážně ze zahraničních i českých internetových zdrojů a knižních publikací zabývajících se ochranou přírody.

Druhou část bakalářské práce tvoří vlastní práce, ve které jsem se zaměřila na konkrétní projekty ochrany přírody realizované ve všech národních parcích Rakouska, s cílem vzájemné komparace těchto projektů, vytyčení rozdílností a doporučení pro tyto parky. Veškeré informace o projektech jsem čerpala ze zahraničního internetového zdroje nationalparksaustria.at. Na provedenou komparaci navazuje kvalitativní výzkum. Součástí kvalitativního výzkumu je 11 otázek týkající se celkového řízení národního parku, ochrany přírody a cestovního ruchu. Zmíněné otázky přeložené do německého jazyka jsem pomocí emailové pošty rozeslala kontaktním osobám jednotlivých národních parků Rakouska, jejichž emailové adresy jsem získala na internetových stránkách daného národního parku. Z celkových šesti odeslaných dotazníků se mi s odpověďmi vrátily dva.

V závěru bakalářské práce shrnuji výsledky komparace uskutečněných projektů ochrany přírody a provedeného kvalitativního výzkumu s doplněním vlastního doporučení pro správu těchto národních parků.

3 Zájmové území

3.1 Charakteristika

Rakouská republika, jejímž hlavním městem je Vídeň, je spolkovým státem ležícím ve střední Evropě. Jejími sousedy jsou Švýcarsko, Lichtenštejnsko, Slovinsko, Itálie, Maďarsko, Slovensko, Česká republika a Německo. Je tvořena devíti spolkovými zeměmi, které jsou dále rozčleněny na 80 okresů a 15 statutárních měst. Jednotlivé země si dle Ústavy tvoří vlastní zemské zákony a mohou uzavírat mezinárodní smlouvy, proto zde existují velké rozdíly v zákonech, z důvodu devíti různých pohledů na ochranu přírody a devět odlišných legislativních ustanovení. Na jeho území se nachází 6 národních parků, což nám zobrazuje obr. 1. [6].

Obr. 1 Mapa Rakouska včetně národních parků

Zdroj: <http://www.wikiwand.com> [cit. 2016-11-19]

3.2 Historie vzniku Rakouska

Rakousko je střeoevropský hornatý stát ležící z velké části ve Východních Alpách. Území dnešního Rakouska bylo osídleno již ve starší době kamenné, což dokazuje nález Willendorfské Venuše, jejíž stáří se odhaduje na 25 000 let. Počátkem našeho letopočtu jej začali osidlovat Římané, kteří zde založili první města, vybudovali základní infrastrukturu a expandovali do stále rozlehlejších území. Položili také základy mnoha dnešních měst, kterými je například i dnešní hlavní město Rakouska, Vídeň.

Ve 13. století se dostal k moci silný rod Habsburků, který v zemi vládl celá staletí a vytvořil z Rakouska silnou velmoc. Postupně své území rozšiřovali, získali Korutany (Kärnten), Kraňsko (Krain) a Tyrolsko (Tirol). Největší role v té době patřila Vídni, kde bylo rozhodováno o nejdůležitějších záležitostech. Jejich vláda skončila až před první světovou válkou. Tohle období znamenalo pro zemi spoustu změn. Válka způsobila rozpad rakousko-uherské monarchie a ztrátu mnoha území, což mělo za následek zhoršení hospodářské situace a zvětšení závislosti na Německu [7].

V roce 1918 došlo ke vzniku Rakouské republiky odpovídající hranicím, které známe dnes. V době 2. světové války byla země ovládána Adolfem Hitlerem, který zde nastolil fašistickou diktaturu. Po konci války roku 1955 došlo k velkému mezníku díky podepsání Státní smlouvy, která ze země vytvořila nezávislou spolkovou federativní republiku a Rakousko tak konečně získalo plnou suverenitu. Na podzim téhož roku byl přijat zákon o trvalé neutralitě země [8].

4 Ochrana přírody

Dle zákona 114/1992 Sb. se ochranou přírody rozumí: *vymezená péče státu a fyzických i právnických osob o volně žijící živočichy, planě rostoucí rostliny a jejich společenstva, o nerosty, horniny, paleontologické nálezy a geologické celky, péče o ekologické systémy a krajinné celky, jakož i péče o vzhled a přístupnost krajiny.*“ [9]

Ochrana přírody a krajiny v sobě zahrnuje ochranu a udržitelné využívání krajiny včetně veškeré fauny a flóry a udržení její biologické rozmanitosti [10].

Rakouská republika se pyšní krásnou přírodou, která bohatě přispívá ke kvalitě života a cestovního ruchu. Zdejší podnebí se vyznačuje značnou rozmanitostí závisící na geografických podmínkách. Republika leží v mírném podnebí na rozhraní atlantické a kontinentální klimatické oblasti [8].

Je tvořena převážně hornatou krajinou s dominancí Alp. Nachází se zde také několik jezer a vodních toků, z nichž nejznámější je řeka Dunaj. Půda je využívána velmi rozdílně v závislosti na rozmanité krajině a nadmořské výšce. Pěstuje se zde zejména obilí, zelenina a vinná réva. Celkově má ale rostlinná výroba na celkovém HDP země jen zanedbatelný podíl.

Na jeho území převládá středoevropská fauna, tedy srnčí a jelení zvěř, bažanti, lišky, jezevci, kuny a koroptve. V horských alpských oblastech pak kamzíci, svišti a orli. Rozličné podnebí zajišťuje výskyt druhově rozmanitého rostlinstva. Na severu Alp dominují zelené pastviny, v panonské části se daří zejména křovinám. Na východě se vyskytuje stepní květina. Rakouská republika patří k nejlesnatějším zemím Evropy. Velká část z celkové rozlohy rakouských národních parků se nachází právě v zalesněných oblastech [11].

Ochrana životního prostředí na sebe v posledních letech strhává stále více pozornosti a dostává se do popředí nejdůležitějších oblastí a otázek, který by měly být řešeny. Jinak to není ani ve strategii rakouské politiky, která hraje jednu z vedoucích pozic v rozvoji životního prostředí. Je to zejména díky své kvalitní a propracované politice ochrany krajiny. Může se pyšnit především vysokou úrovní kvality vody, která je jednou z nejlepších ve světě, nakládání s odpady, vysokým počtem ploch, které spadají pod nějakou z ochranných přírody a využívání obnovitelných zdrojů. Důraz je kladen také na ekologické zemědělství a využívání moderních technologií majících minimální negativní dopad na životní prostředí, které se v posledních letech stává velmi populární a podporované ze strany státu.

V roce 2003 se Rakousko zařadilo mezi země, jež přijaly Aarhuskou úmluvu, díky které by měly země klást důraz na poskytování informací o životním prostředí široké veřejnosti, zejména díky vytvoření počítačové internetové sítě. Naopak je

třeba řešit neuspokojivou situaci se stavem emisních skleníkových plynů a oxidů dusíku.

První velké zásahy člověka do krajiny se udály ve středověku, kdy lidé začali budovat osady, v jejichž důsledku docházelo k odlesňování krajiny, což je velkým problémem i v dnešní době. Nejvíce byl ovšem krajinný ráz poznamenán rozvojem průmyslu, a to konkrétně růstem měst a jejich propojením pomocí silničních komunikací, výstavbou továren, celkovým růstem mechanizace a velkým zanedbáním péče o krajinu [12]. V posledních 400 letech zasáhl člověk do krajiny takovým způsobem, že tyto změny se již nebudou moct napravit. Došlo k vyhubení mnoha druhů organismů [13].

Situace se začala zlepšovat koncem 19. století, kdy si začali uvědomovat důležitost krajiny a péče o ni. První rostlinou, která byla v Salzburgu roku 1886 uznána zákonem jako chráněná, se stal Plesnivec alpský, původním názvem Edelweiss. Postupně byla rozšířena ochrana i na vybrané druhy ptáků, stromů a jeskyně. Dolní Rakousko (Niederösterreich) bylo první území, které v roce 1926 přijalo zákon o ochraně kompletní krajiny, nejen konkrétních druhů. Novými předpisy z roku 1945 došlo k vytvoření několika kategorií územní ochrany, mezi něž patří i vznik přírodních parků. Došlo i ke specifikaci systému s různým stupněm ochrany, od nejvíce ohrožených po méně ohrožené.

Nová éra v oblasti právní ochrany přírody byla odstartována přijetím Úmluvy o biodiverzitě na konferenci OSN o životním prostředí v Rio de Janeiru roku 1992, kde byla stanovena právní definice pojmu biologická rozmanitost a ekosystém. Tyto pojmy byly klíčové pro přijetí ekosystémového přístupu v ochraně přírody, který je v současné době upřednostňován a stále více se promítá do právních úprav. Strategie ekosystémového přístupu spočívá v integrované péči o suchozemské, vodní a živé zdroje, podpora udržitelného užívání a jejich rozvoje.

Důvody, které nás vedou k ochraně přírody a krajiny, můžeme spatřovat zejména v poučení lidí a rekreační hodnotě, ochraně druhů živočichů před vyhubením, ochraně částí přírody pro jejich prospěšnost pro člověka, ochraně částí přírody v ekonomickém zájmu, vědecké hodnotě, ochraně přírody pro její historickou hodnotu a zachování budoucím generacím, estetické hodnotě [13].

Zlepšení systému ochrany přírody zpřísnilo i podmínky využívání jednotlivých ekosystémů, mezi které patří například mokřady a louky, přírodní stanoviště a další chráněná území. Veškeré plánované projekty, které by je mohly negativně ovlivnit, podléhají kontrole a schválení, které je vázáno na prozkoumání vlivu na jejich přirozenou funkci v krajině a měření celkového dopadu, na základě dokumentu Natura 2000 a Ramsarské úmluvy.

V současnosti se v Rakousku nachází 11 lokalit chráněných v rámci Ramsarské úmluvy o mokřadech, zahrnující různé kategorie ochrany a 197 oblastí Natura 2000.

Příběh vyhlášení Národních parků byl započat na kongresu ve Washingtonu D.C. v roce 1872, kdy bylo schváleno založení Národního parku Yellowstone, a byl tak vytvořen jakýsi prototyp národního parku. V současnosti již na svém území vyhlásilo národní park více než 150 zemí s parky o rozloze necelých 5 milionů km². V Evropě došlo k prvnímu vyhlášení národního parku až v roce 1909, a to konkrétně ve Švédsku [14].

Při vyhlášení území národním parkem se posuzují kritéria, kterými jsou velikost území, zastoupení ekosystémů, majetková podstata a způsob obhospodařování. Otázka národních parků se v Rakousku začala řešit v roce 1971, kdy se spolkové země Korutany (Kärnten), Salzburg (Salzburg) a Tyrolsko (Tirol) dohodly na vyhlášení Národního parku Vysoké Taury [15].

4.1 Kategorie ochrany přírody

4.1.1 Národní parky (Nationalparks)

Národní park je dle IUCN definován jako: „*přírodní suchozemská nebo mořská oblast, vyhlášená pro ochranu ekologické integrity jednoho či více ekosystémů pro současnou i budoucí generaci, vyloučení exploatace či jiného využívání odporující účelu, pro nějž bylo území zřízeno a poskytující základnu duchovní, vědeckou, vzdělávací, rekreační a návštěvní příležitosti, z nich všechny musí být environmentálně i kulturně slučitelné s posláním oblasti*“ [16].

Národní park je rozsáhlé území obsahující cenné přírodní ekosystémy, které jsou jen velmi málo ovlivněné člověkem. Veškeré činnosti zde prováděné jsou stanoveny dle konkrétního stupně ochrany [17].

V Rakousku se nachází celkem sedm Národních parků, ale pouze šest z nich je vyhlášeno Mezinárodním svazem ochrany přírody jako chráněné území Národní park II kategorie [3].

4.1.2 Chráněná území evropského významu (Europachutzgebiete)

Natura 2000 je definována jako soustava chráněných území, kterou na svém území vytvářejí všechny státy Evropské unie. Jejím hlavním cílem je zabezpečit ochranu těch druhů živočichů, rostlin a typů přírodních stanovišť, které jsou dle Evropské unie nejvýznamnější, ohrožené či vzácné [18]. Není zde vyloučen vliv

člověka s výjimkou takového chování, které by mělo negativní dopad na fungování zdejších ekosystémů. Naopak je podporován takový zásah, který významně přispívá k rozvoji oblasti. Posuzování vlivů strategií a záměrů lokality soustavy Natura 2000 vyplývá z čl. 6 odst. 3 a 4 směrnice č. 92/43/EHS [13].

Natura 2000 je upravena dvěma právními předpisy EU na ochranu přírody:

1) směrnice 2009/147/ES (nahradila směrnicí 79/409/EHS), o ochraně volně žijících ptáků („směrnice o ptácích“).

2) směrnice 92/43/EHS, o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin („směrnice o stanovištích“).

V Rakousku bylo do roku 2015 navrženo 219 oblastí, z nichž celkem 196 bylo v roce 2015 přijato zákonem. Z toho bylo 171 FFH oblastí o celkové rozloze 905 ha a 98 ptačích oblastí o velikosti 1 013 ha [18].

4.1.3 Přírodní rezervace (Naturschutzgebiete)

Přírodní rezervace jsou především přírodní a polopřírodní oblasti, ve kterých se nachází stanoviště vzácných či ohrožených druhů rostlin nebo živočichů. Tyto druhy spadají pod ochranu s cílem zachování krajiny.

V Rakousku se nachází 461 přírodních rezervací o celkové rozloze 3 038 km². Veškeré činnosti člověka, vedoucí k poškození oblasti, mohou být zakázány, včetně úplného zákazu vstupu [19]. Tuto skutečnost upravuje zákon §24 Kärntner-Naturschutzgesetz o ochraně krajiny [20].

4.1.4 Chráněné krajinné oblasti (Landschaftschutzgebiete)

Chráněné krajinné oblasti jsou území, kde se ochrana nezaměřuje pouze na konkrétní druhy, ale na ochranu celkového vzhledu krajiny. Vyznačují se svou vysokou estetickou a rekreační hodnotou.

Předmětem této ochrany mohou být pastviny nebo louky, ty se často nachází v blízkosti přírodních rezervací, spadají však pod přísnější ochranu.

V Rakousku existuje 249 chráněných krajinných oblastí a jsou geograficky nejrozšířenější. Pokrývají celkem 12 327 km², což je zhruba 15 % území Rakouské republiky [21].

4.1.5 Přírodní parky (Naturparks)

Dle zákona 114/1992 Sb. o ochraně krajiny ČR se přírodní park zřizuje k ochraně krajinného rázu s významnými soustředěnými estetickými a přírodními hodnotami [22].

Na území Rakouska se nachází celkem 48 přírodních parků o celkové rozloze 500 000 hektarů a zabírají tak zhruba 6 % z celkové rozlohy celého státu. Přírodní

parky se nachází ve všech spolkových zemích s výjimkou Vídně a Vorarlberska. Svou existencí přispívají k zachování krajiny, udržitelného rozvoje a biologické rozmanitosti [23].

4.1.6 Chráněné krajinné prvky (Geschützte Landschaftsteile)

Dle zákona 114/1992 Sb. o ochraně krajiny je krajinný prvek definován jako: „*krajinný prvek je ekologicky, geomorfologicky nebo esteticky hodnotná část krajiny, která utváří její typický vzhled nebo přispívá k udržení její stability.*“ [9] Jedná se tedy o ochranu, která se nevztahuje na celé území, ale na konkrétní prvky. Mohou jimi být například lesy, rašeliniště, vodní toky, rybníky, jezera či údolní nivy.

V Rakousku se nachází celkem 335 chráněných krajinných prvků. [24]

4.1.7 Zvláštní rezervace/přírodní památky (Sonstige Schutzgebiete/Naturdenkmal)

Za přírodní památky se považují jedinečné objekty, které mají určitou vědeckou, historickou či kulturní hodnotu pro dané místo či region. Obvykle se jedná o jednotlivé stromy nebo skupiny stromů, aleje, parky, jeskyně, skalní útvary a kaňony [24].

V Rakousku se jich nachází celkem 46 [25].

4.2 Mezinárodní úmluvy v oblasti ochrany krajiny

4.2.1 Ramsarská úmluva

Ramsarská úmluva o mokřadech mající mezinárodní význam, spadající pod právní úpravu územní ochrany definuje mokřad jako „území bažin, slatin, rašelinišť i území pokrytá vodou, přirozeně i uměle vytvořená, trvalá či dočasná, s vodou stojatou či tekoucí, sladkou, brakickou či slanou, včetně území s mořskou vodou, jejíž hloubka při odlivu nepřesahuje šest metrů“. Každý z nich musí splňovat kritéria týkající se ekologie, botaniky a hydrologie. Mokřady jsou zde definovány jako přechodné zóny mezi trvale vodním a trvale suchozemským prostředím [13]. V platnost vstoupila roku 1975 a do dnešního dne má celkem 160 smluvních stran. Každá z těchto stran je povinna zařadit alespoň jeden ze svých mokřadů na Seznam mokřadů mezinárodního významu a věnovat mu tak svou péči a ochranu pro jeho další setrvání, rozvoj a využívání všech typů mokřadu, a to zejména jako stanoviště vodního ptactva. Celkem se na seznamu nachází 1995 mokřadů s celkovou rozlohou 192 milionů hektarů [26].

Rakouská republika se zapojila v roce 1983 a v současné době má na seznamu zahrnuto 23 území o rozloze 127 171 ha. Většina z nich je součástí přírodní rezervace [27].

4.2.2 Úmluva o biologické rozmanitosti (CBD)

Je jednou z nejvýznamnějších mezinárodních úmluv v oblasti životního prostředí. Jejím cílem je ochrana rozmanitosti rostlinných a živočišných druhů, jejich genetického základu a různorodosti ekosystémů, respektive ochrana biodiverzity [28]. Jednotlivé státy, které tuto úmluvu ratifikovaly, jsou povinny přispět k rozvoji biodiverzity a její ochraně, udržitelnému využívání jejích složek, spravedlivé a rovnocenné rozdělení přínosů, plynoucích z využívání genetických zdrojů a odpovídající přístup k těmto zdrojům. Úmluva vstoupila v platnost v roce 1993, Rakousko ji ratifikovalo v roce 1994 [29].

4.2.3 Úmluva o mokřadech mající mezinárodní význam především jako biotopy vodního ptactva (Ramsarská úmluva)

Ramsarská úmluva vztahující se na ochranu určitého typu biotopu je první celosvětová mezivládní úmluva na ochranu a udržitelné využívání přírodních zdrojů. Byla podepsána 2. února 1971 v íránském městě a v platnost vstoupila v roce 1975. Dosud k ní přistoupilo 168 států. Úmluva ukládá členským státům povinnost vyhlásit na svém území minimálně jeden mokřad mezinárodního významu, který odpovídá stanoveným kritériím a věnovat těmto oblastem péči a ochranu. Celková rozloha všech lokalit spadajících do úmluvy dosahuje 208 miliónů hektarů [30].

Rakousko úmluvu přijalo v roce 1983 a má dosud 23 oblastí patřících do Ramsarské úmluvy zahrnutých na seznam mezinárodně významných mokřadů [31].

4.2.4 Úmluva o ochraně stěhovavých druhů volně žijících živočichů (Bonnská úmluva)

Cílem Bonnské úmluvy je zabezpečení ochrany stěhovavých druhů živočichů, kteří cyklicky a předvídatelně překračují jednu hranici nebo více hranic daného státu. Vztahuje se nejen na ptáky, ale také savce, ryby a bezobratlé živočichy na hnízdištích, tahových cestách i zimovištích [32].

Úmluva byla podepsána 23. června 1979 v německém městě Bonnu v rámci Programu Spojených národů pro životní prostředí. V platnost vstoupila 1. listopadu 1983. Dosud ji ratifikovalo 120 států. Součástí úmluvy jsou 2 přílohy.

První příloha vyjmenovává kriticky ohrožené druhy v celém areálu jejich rozšíření. Druhá příloha vyjmenovává stěhovavé druhy živočichů, k jejichž ochraně by přispěly mezinárodní dohody. V Rakouské republice vstoupila v platnost v roce 2005. Státy jsou povinny přijmout ochranná opatření, která by zabránila negativním dopadům na tyto živočichy [33].

4.2.5 Úmluva o ochraně evropských planě rostoucích rostlin, volně žijících živočichů a přírodních stanovišť (Bernská úmluva)

Bernská úmluva byla sjednána ve švýcarském městě Bern 19. září 1979. V platnost vstoupila 1. června 1982. Jejím cílem je ochrana živočichů a rostlin celoevropského významu, jejich stanovišť, zejména ohrožených druhů, stěhovavých druhů a druhů, jejichž ochrana vyžaduje celoevropskou spolupráci [34]. Úmluva obsahuje 4 přílohy obsahující vymezení přísně chráněných druhů rostlin, přísně chráněných druhů živočichů, chráněných druhů živočichů a zakázaných prostředků a způsobů zabíjení, odchyty a jiných forem využívání. V Rakousku byla přijata v roce 1983 [35].

4.2.6 Úmluva o mezinárodním obchodu ohrožených druhů volně žijících živočichů a rostlin (CITES)

Upravuje pravidla pro mezinárodní obchod s ohroženými druhy fauny a flóry. Tento obchod je jednou z hlavních příčin vymírání zvětšujícího se počtu volně žijících druhů. Úmluvu přijalo již 180 států [36]. V platnost vstoupila v roce 1975, Rakousko ji ratifikovalo o 7 let později. Přispívá také ve spolupráci s OSN a dalšími environmentálními organizacemi k naplnění cílů Strategického plánu pro biologickou rozmanitost období 2011-2020. Cílem není úplný zákaz obchodu s volně žijícími druhy živočichů a planě rostoucích rostlin, ale jejich udržitelné využívání díky mezinárodním kontrolám [37].

4.2.7 Úmluva o ochraně kulturního a přírodního dědictví UNESCO

Úmluva byla vytvořena v roce 1972 Organizací spojených národů pro výchovu, vědu a kulturu (UNESCO). Rakousko přistoupilo v roce 1993. Hlavním cílem je zachování významu kulturního či přírodního dědictví pro celé lidstvo. Jednotlivé země jsou povinny chránit tyto objekty a věnovat jim dostatečnou péči. V současnosti je na seznamu zahrnuto 1031 památek ve 163 zemích. Rakousko má v současnosti na seznamu UNESCO vedeno 9 lokalit [38].

4.2.8 Úmluva o ochraně Alpské oblasti

K podepsání došlo v roce 1991 v salcburských Alpách, v Rakousku vstoupila v platnost roku 1995. Hlavním cílem je ochrana přírodních ekosystémů nacházející se v oblasti Alp, včetně jejich udržitelného rozvoje, pomocí využití nástrojů ekonomických, sociálních a environmentálních. Z celkového počtu 190 568 km² patří Rakousku 29 % z celkového území. Jednotlivé státy mají povinnost zajistit řízení činností, které zde probíhají, a zabránit případným negativním dopadům [39].

5 Legislativa

5.1 Právní základy

Rakouská úprava ochrany přírody je velmi blízká úpravě ochrany přírody v České republice, jednak strukturou zákonů a také základními instituty územní a druhové ochrany.

Zvláštní územní ochrana zde zahrnuje různé kategorie chráněných území rozdělených dle velikosti a významu. Na rozdíl od České republiky se nerozlišuje mezi obecnou a zvláštní územní ochranou. Za nejcennější a nejvýznamnější chráněná území jsou považovány národní parky a přírodní rezervace.

Ve všech zemích je zápis chráněných oblastí součástí knihy ochrany přírody Landesnaturchutzbuch. Veškeré posuzování vlivů na životní prostředí je v Rakousku integrujícím procesem, který je závislý na povolovacím řízení v rámci EIA/SEA, který je upraven na spolkové úrovni [13].

Protože se Rakouská republika skládá z devíti spolkových zemí, neexistuje jeden společný systém ochrany přírody, který by zastřešoval fungování všech provincií. Každá země si vytváří vlastní legislativu a režimy ochrany, jsou zodpovědní za péči o chráněná území, monitorování obecně chráněných biotopů a provádění ochranných programů pro ochranu druhů a stanovišť. Praktikuje se zde celkem 24 druhů územní ochrany přírody.

Navzdory tomu se ale všechny řídí stejnými zásadami, mezi které patří zachování přirozeného základu života lidí, zvířat a rostlin, ochrana zvláštních částí přírody proti nepříznivým podmínkám a devastujícím zásahům a aktivní podpora ekonomického a sociálního rozvoje stávajících přírodních zdrojů [40].

Existují ale závazné dokumenty, kterými se musí řídit všechny provincie stejně, a to jsou lokality Natura 2000, Ramsarské úmluvy z roku 1992, biogenetické rezervace 1988 a přírodní rezervace 1979.

Další kategorie ochrany působící v celé republice jsou: národní parky, přírodní rezervace, přírodní památky a chráněné krajinné oblasti [41].

Důležitým orgánem v ochraně přírody jsou Okresní správní úřady, které mají zodpovědnost za schvalování zásahů do krajiny. Dalšími zákony, dle kterých se řídí legislativa v zemi, jsou:

- a) Environmentální ústavní právo
- b) Územní a plánovací zákony
- c) Zákon o zachování přírody
- d) Lovecký zákon
- e) Zákon týkající se Národních parků

Hornorakouský zemský zákon z roku 2001 o zachování přírody a péče o ni obsahuje cíle a účely zákona, kterými jsou zachování místní krajiny a přírody ve všech jejích životních formách a jevech, péče o ni a její ochrana. Tato povinnost je závazná pro všechny občany [13].

Spolkové země jsou odpovědné za zřizování a provoz národních parků a každá provincie má vlastní právní předpis s výjimkou Vorarlberska. Dle článku 15a spolkové Ústavy poskytuje federální vláda finanční pomoc jednotlivým státům na zřízení a provozování národních parků.

Směrnice EU, podle nichž se musí řídit všechny státy bez výjimky, jsou směrnice o stanovištích zvířat a rostlin, směrnice o ptácích, rámcová směrnice o vodě [42].

5.2 Vývoj legislativy ochrany krajiny

Ochrana přírody a krajiny vyplývá z Ústavy Rakouské republiky č. 450/1920, která ovšem v původním znění neobsahovala žádnou úpravu ochrany přírody, a byla tak v kompetenci jednotlivých zemí. V současné době zde již upravena je, avšak zůstává stále v kompetenci jednotlivých spolkových zemí.

Od 20. let minulého století začaly vznikat první zemské zákony na ochranu krajiny. První zákon byl přijat v zemi Dolní Rakousy v roce 1924. V době Hitlerovy nadvlády platil pro celou zemi zákon o ochraně přírody z roku 1935, tento zákon potom zůstal v platnosti pro jednotlivé provincie až do 70. let [13].

V roce 1984 byl přijat Národní radou zvláštní ústavní zákon č. 491/1984 o komplexní ochraně životního prostředí. Postupem času docházelo k environmentálním úpravám ústav jednotlivých rakouských spolkových zemí, z nichž za nejvýznamnější je považován Korutanský zemský ústavní zákon č. 42, který zakládá základní ústavní povinnost „*každému občanu Korutan je svěřena osobní odpovědnost za zachování přirozených životních podmínek jeho vlasti.*“ [13]

6 Národní park Vysoké Taury (Nationalpark Hohe Tauern)

První snahy o založení národního parku Vysoké Taury se začaly objevovat od počátku 20. století, kdy začaly organizace na ochranu přírody apelovat na vytvoření národního parku v nedotčené přírodě rakouských Alp. V roce 1913 byla vyhlášena chráněnou rezervací malá plocha o rozloze 12 km² [43]. V roce 1939 byl započat plán pro zřízení přírodní rezervace v oblasti dnešního parku Vysoké Taury. Až o třicet let později, v roce 1970, se znovu dostala do popředí myšlenka založení národního parku, konkrétně na území Korutan, Salcburska a Tyrolska. Jednání o jeho založení vyvrcholilo v říjnu 1971, kdy podepsali představitelé těchto tří zemí Heiligenblutskou dohodu s cílem zachovat zdejší oblast jako významný morfologicky bohatý celek rakouských Alp [44]. O deset let později, roku 1981, bylo území vyhlášeno národním parkem Vysoké Taury (Hohe Tauern), a stal se tak vůbec prvním národním parkem v Rakouské republice.

Jeho celková rozloha činí 1 856 km² a řadí se mezi největší chráněné oblasti, z velké části nedotčené přírody, nacházející se v evropských Alpách. Jak již bylo zmíněno, rozkládá se ve třech rakouských provinciích Solnohrad (Salzburg), Korutany (Kärnten) Tyrolsko (Tirol) [45].

Charakteristikou parku je velká rozmanitost živočišných a rostlinných druhů, žije zde na 10 000 druhů živočichů a 1800 druhů rostlin. Daří se jim zde zejména díky odpovídajícím geologickým, hydrologickým a topografickým podmínkám. Výhodou je i jeho velká rozloha, proto zde nachází svá útočiště takové živočišné druhy, které potřebují pro svůj život velký prostor. Jsou jimi například orel skalní, kamzík horský či rys a také spousta vysoce chráněných zvířat, vyskytující se na červeném seznamu ohrožených druhů. Velká pozornost je věnována projektu pro obnovu existence orlosupa bradatého. Od roku 1986 jsou zde vypouštěna mláďata odchovaná v zajetí. Park je známý též pro četný výskyt hornin a minerálů. V minulosti zde bylo těžiště smaragdů [46].

Protože se park nachází v panenské přírodě rakouských Alp, vyskytuje se zde mnoho ledovcových oblastí pokrývajících 10 % celkového území a více než 300 ostrých skalnatých vrcholů s nadmořskou výškou kolem 3 000 m n. m., včetně nejvyššího vrcholu Rakouska Grossglockneru (3798 m n. n.). Území se může pyšnit taktéž turisticky vyhledávanými Krimmlerskými vodopády, nacházejícími se v severozápadní části parku, padající ve třech velkých stupních z výšky 400 m do údolí Krimmlertal. Jsou to nejvyšší vodopády v Evropě [43].

7 Národní park Dunajské luhy (Nationalpark Donau-Auen)

První úvahy o založení národního parku Dunajské luhy se objevily v roce 1973. Jeho založení předcházelo vyhlášení chráněné přírodní oblasti Lobau v roce 1978, která se řadí mezi biosférické rezervace UNESCO. O čtyři roky později, roku 1982, došlo k vyhlášení chráněné krajinné oblasti Dunajsko-Moravsko-Dyjských luhů v Dolním Rakousku a v následujícím roce byla chráněná přírodní oblast Lobau zařazena na seznam mokřadních oblastí majících mezinárodní význam spadající do Ramsarské úmluvy. V roce 1985 byla založena strana podporující ekologii a environmentální studie prokázaly důležitost zachování zdejších lužních lesů, které jsou jedny z největších záplavových oblastí v Evropě.

Území Dunajských luhů bylo vyhlášeno národním parkem v roce 1996 na základě článku 15a B-VG a smlouvy mezi Spolkovou republikou Rakousko a provincií Vídeň a Dolní Rakousy. Na poslední chvíli byla krajina zachráněna před vybudováním vodní elektrárny, která by zdejší neporušené ekosystémy zdevastovala. Tisíce lidí, mezi které patřili odboráři, politici i aktivní obyvatelé, obsadily místní lesy a demonstrovaly proti její výstavbě [47].

Park leží v severovýchodní části Rakouské republiky na území Vídně a Dolního Rakouska a je lemován přirozeným vodním tokem Dunaj, který je významným poskytovatelem kvalitní pitné vody. Jedná se tudíž o velmi úzké území, nejširší část je dlouhá pouhé 4 km. Jeho celková rozloha činí 9 300 hektarů a do budoucna se plánuje jeho další rozšíření. Celých 65 % území je tvořeno lesy, které významně přispívají k tvorbě kyslíku, přezdívá se mu též „zelené plíce“. Zbytek plochy je tvořen vodními plochami a loukami [48].

Národní park Dunajské luhy je jednou z posledních celistvých nezastavěných lužních krajin ve střední Evropě, poskytující příznivé životní podmínky mnoha rozličným druhům živočichů a rostlin [49]. Udává se, že se zde vyskytuje na 838 druhů cévnatých rostlin, 109 chovných druhů ptáků, 63 druhů ryb a 231 druhů obratlovců. Lužní oblasti tvoří 60% celkové rozlohy území, z toho 25% zaujímají vodní plochy a mokřady. Najdeme zde typické druhy lužních lesů, dymnivka dutá, plicník lékařský či česnek medvědí, dále také rozsáhlé porosty tvrdého i měkkého luhu, slepá či vyschlá říční ramena, strmé břehy, štěrkoviště a písčiny [46].

8 Národní park Gesäuse (Nationalpark Gesäuse)

Národní park Gesäuse je nejmladším a třetím největším národním parkem v Rakousku a jediným ve spolkové zemi Štýrsko. Jeho název je odvozen z německého označení pro hučení a šumění zdejších vod, které se v době tání sněhu či vydatných dešťů valí přes kameny a soutěsky [46]. Spadá také pod ochranu UNESCO jako evropský přírodní geopark. K jeho založení došlo 26. října 2002 a jeho celková rozloha činí 11 000 hektarů, z nichž 50 % území je pokryto lesy. Park se rozprostírá uprostřed Enstalských Alp mezi Admontem a městem Hieflau. Z celkového území je 99 % ve vlastnictví Štýrské územní lesní správy, jedna pastvina spadá do vlastnictví soukromého subjektu a zbytek plochy tvoří veřejné vodstvo, tedy konkrétně řeka Enže [50].

V roce 2003 byl park uznán Mezinárodním svazem ochrany přírody za chráněné území II. kategorie. Přes 80 % je tvořeno panenskou přírodní krajinou vylučující zásahy člověka, zbylých 20 % tvoří kultivované území [51]. Díky své rozmanité přírodě je park lákadlem pro turisty, horolezce, milovníky vodních sportů či horského lyžování. Převažujícími horninami jsou dachsteinské vápence a našedlé dolomity, které vytvářejí neobvyklé skalnaté útvary [52].

Celkovému reliéfu dominují dva horské masivy, kterými jsou Grosser Buchstein s nejvyšším vrcholem 2 224 m n. m. a masiv Gesäuse s nejvyšším vrcholem Hochtor 2 370 m n. m. Oba vrcholy rozděluje zdejší řeka Enže dlouhá 16 km, která protéká mezi skalami hlubokých roklí a soutěsek, jejíž koryto leží v nadmořské výšce 490 m a tvoří stanoviště pro mnoho druhů živočichů a rostlin. Mnoho z těchto druhů jsou pro park Gesäuse typické a jejich existence je zde velmi rozšířena. Patří mezi ně například Elke, což je heraldický květ. Své útočiště zde nachází 90 druhů ptáků, svišti, kamzíci, srnci či jeleni. Významný je také díky odpovídajícím podmínkám pro růst orchidejí, kterých se zde nachází až 50 druhů [46].

9 Národní park Vápencové Alpy (Nationalpark Kalkalpen)

Národní park Vápencové Alpy nacházející se v jihovýchodní části horního Rakouska byl založen 25. července 1997 a je největší lesní rezervací neboli největším souvislým zalesněným územím v zemi a druhým největším národním parkem. Jeho celková rozloha činí 209 km², z níž 11 % je v soukromém vlastnictví, 88 % spadá pod majetek lesnické společnosti Österreichische Bundesforste AG a zbylé 1 % vlastní obce [53]. Park leží v nadmořské výšce 385 až 2000 metrů a zahrnuje dvě okrajová pohoří Východních Alp. Jeho vyhlášení předcházelo založení přírodní rezervace Naturschutzgebiet Sengsengbire v roce 1976, která hraničí s Dolním Rakouskem (Niederösterreich) [54]. Tato rezervace je tvořena dvěma horskými oblastmi, kterými jsou jedna z největších uzavřených horských lesních ploch Reichraminger Hintergebirge, jimiž protéká řada vzácných neporušených vodních toků tvořících hustou síť potoků s více než 800 prameny, s celkovou délkou 470 km. Jejich výskytu přispívají četné deště. Druhou částí je horský masiv Sengsengebire [46].

Park byl vyhlášen Mezinárodním svazem ochrany přírody jako chráněné území II. kategorie. V roce 2004 byly taktéž vymezeny oblasti spadající do soustavy chráněných území dle Natura 2000 a Ramsarské úmluvy [55].

Výjimečnost a z ní plynoucí ochrana území národního parku Vápencové Alpy spočívá v masivním výskytu lesů, který v Rakouské republice nemá obdoby. Zalesněná území pokrývají čtyři pětiny celkové rozlohy. Převažují bučiny, jedlobučiny a suťové lesy. Dominuje zde také javor a ve vyšších polohách typické horské smrčiny [46]. Lesy jsou z velké části ponechány zcela přirozenému vývoji vylučující jakékoliv zásahy člověka. Zdejší kaňony, horské pastviny a zalesněná území slouží jako útočiště vzácným a ohroženým druhům živočichů a rostlin, mezi které patří například rys, strakapoud bělohřbetý či alpský tesařík. Celkem zde žije 50 druhů savců, 80 druhů ptáků, 1400 motýlů a 1000 kvetoucích rostlin, kapradin a mechů. Mnoho z těchto rostlin a živočichů se řadí mezi chráněné druhy.

I přesto, že se jedná o chráněné území, je zde plně rozvinut cestovní ruch a Národní park Vápencové Alpy je vyhledávanou rekreační oblastí [53].

10 Národní park Podyjí (Nationalpark Thayatal)

Vyhlášení národního parku Thayatal se konalo 1. ledna 2000, v následujícím roce byl uznán Světovým svazem ochrany přírody jako chráněné území Národní park II. kategorie. V roce 2012 došlo k jeho prvnímu rozšíření.

Nachází se na území Dolních Rakous, na severním okraji Waldviertelu a zasahuje až k hranicím České republiky, kde navazuje na český národní park Podyjí, který byl založen již v roce 1991. Od tohoto roku vznikla též myšlenka založení národního parku na rakouské straně. Leží na výrazné klimatické hranici, proto se zde vyskytuje kontinentální i středoevropská fauna a flóra [56].

Se svými 1 330 hektary je považován za nejmenší národní park Rakouska. Území je z 90 % tvořeno lesem, z nichž 20 % této plochy je porostlých nepůvodními dřevinami [57]. Východnímu území dominují dubové lesy, západní části zase bukové. Nachází se zde ale též javory, jilmy a lípy, místy se dokonce zachoval i tis červený. Nepůvodní smrčiny a bory správa národního parku postupně kácí, aby umožnila rozvoj lesů přirozeného složení [46]. Zbýlých 10 % celkového území tvoří vodní plochy s dominancí řeky Dyje, podle níž je park pojmenován, a především louky, které se rozkládají na 40 hektarech. Park se řadí mezi jedno z posledních přírodních údolí ve Střední Evropě [58].

Tak jako v ostatních národních parcích se i zde nachází mnoho chráněných vzácných rostlin a živočichů, důležitou roli zde hraje zejména specifická geologie a geomorfologie určená přechodem mezi chladným vlhkým klimatem a klimatem kontinentálním, jehož důsledkem je vysoká biodiverzita. Udává se, že se zde vyskytuje 45 % všech druhů rakouské flóry. Vyskytuje se zde 500 druhů lišejníků, 950 druhů motýlů, 20 druhů netopýrů, 100 druhů ptactva a 288 druhů rostlin. Je prokázána existence čápa černého, tedy „dvojníka“ známého čápa bílého, ještěrky zelené, labutě velké či orla mořského. V roce 2007 se povedlo prokázat výskyt kočky divoké, jejíž druh se sem vrátil po 35 letech [46].

Jednou z velkých zásluh existence nedotčené krajiny má „železná opona“ která díky zákazu vstupu do pohraničního pásma ochránila 90 % lesních ploch nacházejících se na území dnešního národního parku Thayatal [59]. Strmé jižní a východní svahy jsou pokryty dubobukovými a habrobukovými lesy, postupně přecházející v suťové lesy a lesostepi. V západní části se vyskytují převážně buky, javory, jilmy a lípy, vyhledávající spíše vlhké prostředí [46].

11 Národní park Neziderské jezero (Nationalpark Neusiedler See – Seewinkel)

Národní park Neziderské jezero (Neusiedler See-Seewinkel) nacházející se na východě Rakouska v oblasti Seewinkel byl vyhlášen roku 1992 a otevřen v roce 1993. Na jeho významnost a potřebu ochrany tohoto území bylo poukázáno již v době druhé světové války. V době před neolitickými kulturami zde dominoval dubový les, který postupně podléhal zásahům člověka [60].

Spojuje se zde alpská hornatá krajina s maďarskými nížinami. Na maďarské straně došlo k vyhlášení národního parku již v roce 1991 a obě země jsou při péči o park ve vzájemné interakci a spolupráci. Je to první park, který byl svazem IUCN uznán za národní park II. kategorie spadající pod mezinárodní ochranu. Část oblasti jak na rakouské, tak i maďarské straně je od roku 2001 též zapsaná na seznamu UNESCO [61].

Celková rozloha činí 300 km². Zhruba 50 % této rozlohy tvoří přírodní zóna vylučující veškeré lidské zásahy. Zbytek území je tvořen kulturní krajinou, která je naopak závislá na péči člověka. Leží v nadmořské výšce pouhých 16 m. Charakteristika a výjimečnost zdejší oblasti spočívá v existenci rákosin, bažin, mokřin, více než 40 slaných a z části vysychajících jezírek, z druhé části obklopených vodami Neziderského jezera, které je dominantou celého parku. Neziderské jezero je nejzápadněji položené stepní jezero v Eurasii, jehož hloubka je 1, 5 metru. Malá hloubka se projevuje na jeho vysoké teplotě, která se v létě šplhá až ke 30 °C, to vede k odpařování, což má za důsledek nárůst obsahu soli. V poslední 10 letech se ale výška hladiny uměle reguluje, aby se zabránilo úplnému vyschnutí [46]. Nachází se zde ovšem i mnoho dalších biotopů jako solná jezera, louky či malé písčité prostory.

Unikátní je zdejší propojení alpské, středomořské a asijské přírody a dlouhé vegetační období. To se projevuje neustále vanoucími silnými větry. Je to nejteplejší a nejsušší oblast celého Rakouska, tato skutečnost má za následek druhovou rozmanitost fauny a flóry. Zdejší oblast je též významným místem ornitologů, nachází se zde obrovské množství vodního a stepního ptactva pohromadě. Udává se, že zde najdeme na 250 druhů, z nich některé druhy zde hnízdí a jiné zimují. [46] Svě útočiště zde nachází například skokan vodní či čolek dunajský. Rákosový pás kolem jezera je druhým největším v Evropě, a řadí se tak mezi jednu z nejdůležitějších ptačích oblastí v Evropě s nejzajímavějším přírodním rákosovým porostem, mokřadními biotopy a slanými, periodicky vysychajícími močály [62].

12 Vlastní práce

Z celkové rozlohy Rakouska, která činí 83 879 km², se národní parky rozkládající se na 2 373 km², a tvoří tak necelá 3 % území republiky [63]

Národní parky plní mnoho významných funkcí. Díky své panenské přírodě, do které nezasáhla lidská ruka, se zde nacházejí významné druhy živočichů a rostlin, které jsou vysoce ohrožené a jejich další existence je velmi nejistá a hrozí úplné vymizení. Parky tudíž podporují biologickou rozmanitost a mají pozitivní vliv na fungování ekosystémů. Důležitou roli hrají též pro vědce a vzdělávání v oblasti ekologie a funkce přírody. Z hlediska ekonomického jsou národní parky důležitým místem pro turismus, jenž má pozitivní vliv na rozvoj regionu. Je proto nutné se o tato vzácná přírodní území starat, sledovat jejich vývoj, změny a podporovat ochranu a rozvoj, aby byla zachována i pro příští generace. Pro tyto úkoly jsou zřízeny řídicí orgány, které se o park starají. Klíčovými činnostmi v oblasti ochrany těchto území jsou projekty, které byly v jednotlivých parcích realizovány. Tyto projekty poukazují na to, jak je o každý jednotlivý park pečováno a na co se řídicí orgány parků nejvíce zaměřují. Tabulka 1. přináší stručné základní srovnání národních parků, jimiž se budu dále zabývat.

Národní park	Region	Rozloha	Založení	Turisté 2015	Počet zaměstnanců	Počet projektů
Hohe Tauern	Kärnten	185 600 ha	1971	12 176 000	75	56
Neusiedler See-Seewinkel	Burgenland	30 000 ha	1992	2 914 000	51	47
Donau Auen	Niederösterreich	9 300 ha	1996	6 804 000	49	36
Kalkalpen	Oberösterreich	20 850 ha	1997	7 183 000	10	29
Thayatal	Niederösterreich	1 330 ha	2000	6 804 000	8	41
Gesäuse	Steiermark	11 000 ha	2002	11 759 000	27	61

Tab. 1 Základní srovnání národních parků

Zdroj: vlastní zpracování dle nationalparksaustria.at [cit. 2016-11-19]

Projekty ochrany přírody národního parku Vysoké Tauery (Nationalpark Hohe Tauern)

Projekt	Rok	Cíl
Průzkum pastvin areálu NP	1996-01	Zkoumání pastvin pomocí mapování terénu pro účely plánování a řízení národního parku.
	1997-99	
Vodní škola v NP	2000	Mobilní škola provozující vícedenní kurzy o vodním hospodářství nejen ve třídě, ale i přímo v terénu.
3D panorama	2000	Zmapování terénu národního parku pomocí 3D modelu
HABITALP digitální zmapování	2002	Vypracování společné metodiky klasifikace přírodních oblastí na základě leteckých snímků s využitím CIR mapování.
Databáze biodiverzity	2002	Vytvoření centrální databáze biologické rozmanitosti národního parku ve spolupráci s muzeem historie přírody.
Průzkum výskytu netopýrů	2003	V Korutanské a Salzburské části Národního parku byla provedena studie o výskytu netopýrů a jejich druzích.
Průzkum výskytu modráčka	2004-05	Analýza výskytu modráčka a následné vypracování potenciálního rizika a návrhů na jeho ochranu.
	2007-09	
Průzkum vybraných druhů ptáků	2004	Developerský projekt pro inventarizační průzkum vybraných druhů ptáků na území národního parku
Průzkum návštěvnosti	2004	Průzkum počtu návštěvníků s následným vyhodnocením sběru dat v národním parku Vysoké Tauery a přírodním parku Rieserferner-Ahrn
Detekce ptactva	2005	Pilotní studie založená na detekování počtu pernaté zvěře, sov a datlů.
Mapování výskytu Orla zlatého	2002-05	Zmapování počtu výskytu Orla zlatého v Národním parku Vysoké Tauery a 4 chráněných oblastí v Itálii
Letní řemeslná exhibice	2006	Projekt speciální výstavy řemesel v oblasti Národního parku
Informační tabule	2006	Informační tabule se zvukovým poslechem
Dny biodiverzity	2007	Zavedení tradičních dnů biodiverzity od roku 2007 s odborníky z různých segmentů s cílem analyzovat definovanou oblast během dvou dnů a zanesení výsledků do databáze biodiverzity národního parku.
Analýza výskytu Tetřeva hlušce	2007	Práce na analyzování a zlepšování stanoviště Tetřeva hlušce na území východního Tirolska
Výstava Grossglockner	2007	Výstava s názvem "Pod vlivem Grossglockneru" v Glocknerhaus
Analýza výskytu drůbeže	2007	Analýza výskytu drůbeže, datlů a svo na území Národního parku Hohe Tauern
Detekce hmotnostní bilance	2007	Detekce hmotnostní bilance a podnebí v údolí Mullwitzkees Virgen ve spolupráci s organizací

		Hydrographic Service Tyrolsko a univerzity Innsbruck.
Natura 2000	2008	Zřízení speciální pracovní skupiny složené ze zástupců vybraných agentur pro vypracování cílů ochrany a opatření v rámci programu Natura 2000 směrnice o stanovištích.
Detailní 3D panorama	2008	Vypracování kolektivního podrobného 3D modelu jednotlivých pohoří hlavních údolí
Informační panely	2008	Rozmístění informačních tabulí s přírodním bohatstvím nacházejícím se v národním parku.
ECONNECT projekt	2008	Zaměření na zvýšení ekologické kontinuity v Alpách pomocí vytvoření spojení mezi jednotlivými chráněnými územími.
Permafrost analýza	2008	Analýza výskytu věčně zmrzlé půdy na území národního parku
Informační panely	2008	Informační panely u chat v Národním parku s 3D ortofotomapami a představení přírodního bohatství.
Analýza výskytu lišejníků	2008	Intenzivní studie o biologické rozmanitosti lišejníků založené na analýze a prostorovém rozložení jeho jednotlivých druhů a ekologickém stavu zkoumaných ekosystémů.
Monitoring vody	2009	Měření, analýza a interpretace příčinných vztahů mezi hydrologií, geomorfologií a biologickou rozmaností.
Průzkum výskytu drůbeže, datlů a sov	2009	Průzkum výskytu drůbeže, datlů a sov pomocí modelování a terénních výšek na základě kterých dojde k extrapolaci z celkové populace a budou navrhnutá opatření na ochranu a rozvíjení této populace.
Analýza vřesovišť	2009	Mapování vřesovišť na území národního parku
Průzkum návštěvnosti	2009	Analýza turismu na straně národního parku v Tyrolsku zaměřená na motivy a infrastrukturu. Ve spolupráci s Institutem pro turistiku a volnočasových studií v Innsbrucku.
Znovuzavedení Orlosupa bradatého	2009	Opatření mladých Orlosupa bradatého telemetrickým vysílačem sledování jejich trasy letu a stanoviště.
Vodní ekologie	2010	Vědecký pracovní program zaměřený na vodní ekologii pro studenty středních škol.
Analýza přírodního území Natura 2000	2010	Analýza případné mimořádné události/rizika s ohledem na zajištění příznivého stavu ochrany území Natura 2000 pomocí analýzy dat a následného vyhodnocení.
Analýza výskytu Zlatého orla	2011	Průběžný monitoring výskytu Zlatého orla v areálu Národního parku
Výstava	2011	Letní výstava zaměřená na horolezectví

Projekt historie Národního parku	2012	Výzkumný projekt zahrnující aktuální výzkum a vědecké prezentace komplexní historie za 100 let národního parku a následné vytvoření plánu vybudování rozsáhlé oblasti ochrany přírody ve Vysokých Taurách v současné době.
Výzkum ledovcových oblastí	2012	Shromáždění faktů o existujících měření ledovců na základě délek a srovnávacích fotografií.
Výstava	2012	Výstava Zirbe v domě Sv. Jakoba
Průzkum vegetace jezera Stappitzer	2012	Provedení průzkumu kompletní vegetace v okolí jezera Stappitzer
Analýza výskytu Supa bělohlavého	2012	Detekce současné populace Supa bělohlavého s následným vyhodnocením dostupných vizuálních pozorování s cílem získat nové informace o zvycích, prostorových vzorcích a preference stanovišť.
Analýza výskytu Sekáče	2012	Kompletní analýza výskytu Sekáče v Národním parku s cílem vhodného řízení ochrany.
CC HABILALP	2012	Analýza změn území založená na leteckých snímcích
Výzkum Kozorožce alpského	2005-12	Šetření prostorového chování Kozorožce alpského na území národního parku
Analýza změn pastvin	2013	Modelování změn pastvin v areálu národního parku
Den biodiverzity	2013	Den biodiverzity zaměřen na téma "Jak zvířata a rostliny reagují na změny klimatu"
Analýza výskytu kamzíků a jelenů	2013	Analýza migrace jednotlivých druhů kamzíků a jelenů a jejich vliv na rozvoj a dynamiku dílčích populací.
Informační místo	2014	Informační tabule zaměřená na včelí život
Šíření Tetřeva	2014	Sbírka historických událostí o šíření tetřeva v regionu Tyrolské částí národního parku
Monitorovací plán	2014	Monitorovací plán vývoje národního parku vědeckým poradním výborem
Letní exhibice	2014	Letní exhibice na téma: Národní park nebo vodní věž?
Informační tabule	2014	Informační tabule o přírodním bohatství se zvukovým doprovodem
Analýza divočiny	2015	Monitorování divočiny v areálu národního parku a vypracování strategického plánu
Letní výstava	2015	Výstava na téma: Život na hranici
Hydrologické procesy	2015	Studie hydrologických procesů v Gletschervorfeld
Zásoby ryb	2016	Pořízení zásob vybraných malých druhů ryb v povodí Isel a Debantbachs
Letní výstava	2016	Letní výstava na téma: Kozoroh, orel skalní, supi vousatí, kamzíci a jeleni

Tab. 2 Projekty NP Vysoké Tauery

Zdroj: vlastní zpracování dle nationalparksaustria.at [cit. 2016-11-19]

Národní park Vysoké Taury se umístil hned na několika prvenstvích. Je to nejstarší park na území Rakouska a tedy úplně první park, který zde byl vyhlášen, pyšní se největší rozlohou a také nejvyšší návštěvností. Tato fakta se odrazila na skutečnosti, že od roku, kdy byl park založen, až po současnost, v něm proběhlo 56 různorodých projektů týkajících se ochrany přírody a celkově péče o tohle území.

Stručný přehled projektů:

Analýza, monitoring, průzkum:	24
Mapování terénu:	3
Stavby, úpravy terénu:	0
Natura 2000:	2
Cestovní ruch:	2
Výstavy, přednášky:	12
Ostatní:	13

Mezi jedny z nejčastějších projektů, které byly v parku provedeny, patří průzkum a monitoring flóry a fauny, který slouží především pro zjištění aktuální situace a jejich srovnání s minulými analýzami, které poskytnou informace o vývoji, na němž může být potom postaven plán řízení těchto živočichů či rostlin.

Vedení parku se ovšem nezajímá pouze o vývoj přírody na jeho území, ale dává důraz také na návštěvníky parku. Dokládá to například provedená analýza celkové návštěvnosti, která je důležitá nejen pro park, ale také pro celkový region, jelikož turismus s sebou přináší mnoho výhod, jež mají pozitivní dopad pro rozvoj daného území. Dále je také pořadatelem mnoha akcí, mezi které patří zejména výstavy, které se uskutečňují na různá témata. Nejen, že zvyšují vědomosti a celkový rozhled o ochraně přírody nejen v daném parku, ale i celkově, tak mají také vliv na návštěvnost. Je tedy dobře, že se park aktivně snaží zvýšit svoji popularitu a podporuje těmito akcemi svoje zviditelnění a celkovou atraktivnost místa.

Mezi další projekty, jež zde byly vypracovány, patří například velký projekt analýzy historie Národního parku, v rámci něhož došlo ke shromáždění veškeré dokumentace parku a zdejšího území za posledních 100 let a jeho srovnání mezi jednotlivými roky a celkový souhrn změn, které se na tomto území za poslední století vyskytly. Lze uvést také projekt vodní školy, který je založen na podpoře vzdělání v oblasti ochrany přírody a vodní ekologie, poskytující kurzy v této problematice.

Projekty ochrany přírody národního parku Dunajské Luhy (Nationalpark Donau Auen)

Projekt	Rok	Cíl
Analýza motýlů	1976	Analýza výskytu jednotlivých druhů motýlů na území národního parku
Analýza ptáků	1991	Analýza situace chycených ptáků v plánovaném národním parku
Spárkatá zvěř	1995	Monitorování situace konformní spárkaté zvěře
Průzkum stanovišť	1997	Průzkum typů stanovišť na základě ortofotografií
Analýza přirozeného prostoru	1998	Analýza přirozeného prostoru na území Národního parku Dunajské Luhy
Monitoring orchidejí	1998	Komplexní analýza výskytu jednotlivých druhů orchidejí
Analýza mravenců	1999	Analýza jednotlivých druhů mravenců
Ekologické plánování	2000	Stanovení podkladů pro ekologické plánování
Monitoring netopýrů	2001	Monitorování oblasti národního parku s cílem vymezení jednotlivých druhů netopýrů
Mapování bobra	2001	Mapování výskytu bobra a jeho stanovišť
Mapování obojživelníků	2001	Mapování výskytu jednotlivých druhů obojživelníků a jejich stanovišť
Vyhodnocení programu	2002	Projekt vyhodnocení ekologického monitorovacího programu
Analýza výskytu vydry	2002	Celková analýza výskytu vydry v areálu národního parku
Studie OGM	2002	OGM studie Národního parku spolkovým ministerstvem zemědělství, lesnictví, životního prostředí a ochrany vod
Šetření Národních parků	2002	Studie o povědomí, postojích a využití národních parků v Rakousku
Monitoring výskytu Ailanthus	2003	Monitoring výskytu listnatého stromu Ailanthus v Dolním Lobau
Analýza Tamaryšku	2004	Analýza přesídlení německého tamaryšku v areálu národního parku
Ekologické úpravy	2004	Ekologické úpravy hydrologického gradientu
Světlo a hmyz	2005	Analýza vzájemných vztahů mezi světlem a výskytem hmyzu
Dendrochronologie	2005	Projekt založený na analyzování letokruhů dřeva
Pobřežní opevnění	2006	Pobřežní opevnění podél řeky Dunaj
Migrace a hybridizace	2006	Analýza a monitoring migrace a hybridizace druhů topolů

Mapování hada	2007	Mapování výskytu Hada kostkovaného v areálu národního parku
Analýza návštěvnosti	2008	Průzkum návštěvnosti národního parku
Analýza výskytu šafránu	2009	Analýza a řízení výskytu populace šafránu
Mapování luk	2010	Louky v oblasti národního parku, jejich mapování a analýza
Analýza Křídlatky japonské	2010	Analýza existence Křídlatky japonské
Průzkumy	2010	Zoologické výchozí průzkumy
Plísňová onemocnění	2010	Analýza výskytu plísňových onemocnění v oblasti Dolního Rakouska
Ochranná hráze	2010	Obnovení Marchfeldské ochranné hráze
Analýza výskytu komárů	2011	Komplexní analýza výskytu jednotlivých druhů komárů
Databáze ryb	2011	Analýza existence druhů ryb a jejich zaznamenání do celkové databáze druhů
Analýza výskytu	2011	Detekce populační hustoty Mývala severního a Mývala psovitého v areálu národního parku
Projekt ekologické metody	2012	Praktický projekt ekologických metod ve výzkumu biodiverzity na téma: Zvířata
Mapování Řezana pilolistého	2012	Projekt zmapování výskytu Řezana pilolistého
Hmyzí společenstva	2012	Analýza existence druhů hmyzího společenstva v příbřežních stanovištích

Tab. 3 Projekty NP Dunajské Luhy

Zdroj: vlastní zpracování dle nationalparksaustria.at [cit. 2016-11-19]

Národní park Dunajské Luhy je třetím nejstarším národním parkem ležícím na území Rakouské republiky. Na rozdíl od předchozího parku je jeho rozloha poměrně malá, avšak i přesto zde bylo od jeho založení realizováno celkem 44 projektů v oblasti ochrany přírody a krajiny.

Stručný přehled projektů:

Analýza, monitoring, průzkum:	27
Mapování terénu:	0
Stavby, úpravy terénu:	3
Natura 2000:	0
Cestovní ruch:	1
Výstavy, přednášky:	0
Ostatní:	13

V národním parku Dunajské Luhy je většina pozornosti věnována monitoringu a analýzám výskytu živočichů, respektive jejich stanoveným druhů. Byly zde zrealizovány ale také projekty zaměřené na vybrané druhy rostlin, kterých ale bylo ve srovnání s monitoringem fauny patrně méně. Jako příklad je možno uvést projekt z roku 1998 týkající se monitoringu výskytu orchidejí, které jsou pro park charakteristické a s tím související vymezení a zkoumání jednotlivých druhů, jež se zde nacházejí. Či projekt monitorování existence netopýrů a bobra z roku 2001.

Na rozdíl od parku Vysoké Taury zde byly uskutečněny také hmotné projekty, jejichž cílem nebylo vytvoření dokumentace o nynějším stavu fauny a flóry, ale stavební činnost. Tento typ projektu proběhl konkrétně v roce 2006, kdy bylo provedeno kompletní zpevnění pobřeží podél zde protékající řeky Dunaj a dále projekt obnovení Marchfeldské ochranné hráze z roku 2010.

Dalším z projektů, který by měl být vyzdvižen a jehož realizace je pro park důležitá, byl projekt z roku 2008, kdy se vedení parku zaměřilo na analýzu návštěvnosti v rámci celého areálu. Tato analýza byla ovšem provedena pouze jednou a žádné další kroky v této oblasti provedeny nebyly. Zaznamenáváme zde tedy absenci doprovodných programů na podporu celkového turismu národního parku či podobné aktivity.

Projekty ochrany přírody národního parku Gesäuse (Nationalpark Gesäuse)

Projekt	Rok	Cíl
Geologie a geomorfologie	2000	Analýza geologie a geomorfologie na území národního parku Gesäuse
Projekt cestovního ruchu	2000	Analýza oblasti cestovního ruchu v okolí národního parku
Výzkum kopytníků	2001	Výzkum existence kopytníků
Analýza krajiny	2002	Analýza krajiny a shromáždění materiálu environmentální historie území národního parku
Výzkum jeskyní	2002	Měření a mapování výskytu jeskyní na území národního parku Gesäuse
Projekt HABILALP	2002	Standardizace sledování dlouhodobých změn životního prostředí vysokohorských biotopů a jejich stanovišť pomocí infračervených leteckých snímků
Vodní hospodářství	2002	Referenční průzkumy zdejších vod a následné stanovení jejich ochrany a řízení
Analýza stanovišť	2002	Řízení udržení stanovišť kolem ledových proudů a jejich přirozené dynamiky a studium výskytu živočišných organismů a geomorfologických procesů
Řízení návštěvníků	2002	Zaměření na oblast cestovního ruchu, zhodnocení rizik a příležitostí a zhodnocení výsledků výzkumu řízení návštěvníků
Demontáž těžebních oblastí	2002	Demontáž těžebních oblastí Gseng a Weissenbachl
Průzkumy biodiverzity	2002	Průzkumy biologické rozmanitosti a ekologie druhů a stanovišť
GEO data	2002	Zpracování GEO dat a základních informací o národním parku
Průzkum krasových oblastí	2003	Průzkum krasových oblastí, dynamiky, změna klimatu, hydrogeologie prostoru a zmapování životního prostředí.
Monitoring Pisík obecného	2003	Analýza existence Pisíka obecného na území národního parku
Management naplaveného dříví	2003	Cílený zásah ochrany infrastruktury naplaveného dříví, jež zachovává přirozené procesy migrace.
Analýza výskytu Kobylek	2003	Výzkumy existence kobylek na štěrkových březích a lavinových žlabech
Rybolov	2003	Stanovení obecných pravidel rybolovu dle LGBI 85/1999
Monitorování FFH	2003	Monitoring RRH oblastí a druhů stanovišť
Informační síť	2003	Výzkum informační sítě mezi regionem a vědou pro realizaci konkrétních projektů výzkumu a vývoje.

Mapování přesídlení	2004	Opakující se mapování přesídlení Tamaryšku německého
Průzkum netopýrů	2004	Průzkum druhů netopýrů s vypracováním následné studie
Sledování ptáků	2004	Sledování chovných ptáků na území pastvin
Mapování obojživelníků	2004	Zmapování výskytu obojživelníků a plazů na území národního parku
Monitorování	2004	Mapování existence Kuňky žlutobřiché jako cíl zachování či zlepšení stavu ochrany
Studie oblasti smrků	2004	Umožnit různým druhům indikátorů nebo skupinám druhů posoudit blízkost k přírodě a definovat cíle pro vývoj přirozených druhů
Studie organismů	2004	Studie organismů vyskytujících se na pastvinách včetně publikace historie pastvin
Analýza výskytu tesaříka	2005-2008	Analýza výskytu tesaříka na území národního parku ve srovnání s výsledky jiných studií a publikací z přilehlých přírodních oblastí
Výzkum oblasti lesů	2005	Výzkum v oblasti lesů včetně biologické rozmanitosti v národním parku
Detekce lišejníků	2005	Detekce rozmanitosti lišejníků na mrtvém dřevě a zjištění stavu lesů z ekologického hlediska
Analýza existence Střevíčníka pantoflíčku	2005	Doplnění údajů a zobrazení výskytu v podobě souhrnné mapy
Výzkum lýkožrouta	2005	Projekt výzkumu Lýkožrouta smrkového
Rybí průzkumy	2005	Analýza výskytu a stanovení jednotlivých druhů ryb
LIFE +	2005	Vytvoření a vylepšení stanovišť podél řeky Enže
Natura 2000	2006	Vypracování základů pro plán Natura 2000, lokalizace problémových oblastí, akční plán, dokumentace
Studium motýlů	2006	Studium výskytu motýlů a mūr a jejich druhů
Mapování biotopů	2006	Digitální definice biotopů na barevných ortofotomapách
Detekce mrtvého dřeva	2006	Detekce mrtvého dřeva a stanovení přirozenosti lesů národního parku a sledování probíhajících změn v zalesněné oblasti
Monitoring vydry	2006	Monitorování existence vydry říční
Lesní hospodářství	2006	Průzkumy po celé ploše národního parku, dokumentace přirozených procesů cyklu vývoje lesa a stanovení závěrů pro udržitelné lesní hospodářství
Analýza hub	2007	Analýza jednotlivých druhů hub vyskytujících se na území národního parku
Monitoring mechu	2007	Analýza výskytu vegetace mechu

Podnebí a počasí	2007	Monitoring podnebí a počasí na území národního parku a přilehlých oblastí
GLORIA	2007	Dokumentování dopadů změn klimatu na alpskou flóru
EU CONNECT	2008	Zlepšení ekologické konektivity v Alpské oblasti
Analýza včel	2008	Analýza výskytu čmeláků a včel
Lokality bez lesů	2008	Sledování dynamiky dějů v přírodních lokalitách bez lesů
HABITALP	2008	Komplexní sledování jednotlivých oblastí na území Alp
Management lesů	2009	Podpora rozvíjení přirozené dynamiky
Modelová mapa vegetace	2009	Komplexní modelová mapa současné vegetace oblasti Natura 2000 na základě analýzy leteckých snímků
Koncept řízení návštěvníků	2009	Řízení návštěvníků v oblasti lokality Natura 2000 a národním parku celkově
Monitoring datlů a sov	2010	Komplexní monitoring výskytu datlů a sov na území národního parku
Ochrana přírodních stanovišť	2010	Identifikace a pravidelné sledování stavu zachování stanovišť v rámci ochranné směrnice o stanovištích
Databáze	2010	Uvedení do provozu databáze biologické rozmanitosti území národního parku
Monitoring prostoru	2011	Pozorování otevřeného prostoru z hlediska rizika napadení lýkožroutem
Monitoring dynamických bezlesí	2012	Monitoring bezlesních oblastí, dokumentace vegetace a reliéfních rysů s následným grafickým zaznamenáním dle fotodokumentace
Zkoumání vývoje kůrovce	2012	Modelace vývoje kůrovcové oblasti
Mapování procesu zvětrávání	2012	Odhalování distribuce vlhkosti a pohybu vlhkosti při výskytu mrazu díky systematickému monitoringu během cyklů zmrazení a rozmrazení
Monitoring spárkaté zvěře	2012	Důkladné monitorování spárkaté zvěře a jejich interakce se stanovišti.
Seznam druhů cikády	2013	Tvorba seznamu cikád na základě historické a současné literatury
Mapování záchranných energií	2014	Mapování vegetace v kombinaci s leteckými snímky a analýzou shromážděných údajů
Monitorování jarního květu Elke	2015	Monitoring výskytu Elke v areálu národního parku

Tab. 4 Projekty NP Gesäuse

Zdroj: vlastní zpracování dle nationalparksaustria.at [cit. 2016-11-19]

Národní park Gesäuse je nejmladším národním parkem Rakouské republiky. Je to druhý nejnavštěvovanější park i přes to, že zde nebyly realizovány žádné konkrétní programy pro podporu cestovního ruchu. Od doby založení zde proběhlo 61 projektů ochrany přírody.

Stručný přehled projektů:

Analýza, monitoring, průzkum:	41
Mapování terénu:	3
Stavby, úpravy terénu:	3
Natura 2000:	1
Cestovní ruch:	3
Výstavy, přednášky:	0
Ostatní:	10

Téměř všechny projekty jsou zaměřeny stejně jako v předchozích parcích na analýzu, monitoring a průzkum vybraných druhů fauny a flóry, jejich změn a plánování. I v tomto parku proběhlo několik projektů analýzy návštěvnosti a cestovního ruchu v okolí národního parku, z nichž nejvýznamnější i nejužitečnější je projekt z roku 2002, jenž byl zaměřen na výzkum počtu návštěvníků a následného zhodnocení rizik a příležitostí turismu, pro zdejší národní park včetně stanovení managementu cestovního ruchu. Avšak ani zde neprobíhají žádné doprovodné programy pro podporu turismu.

Naopak hodně pozornosti je zde věnováno lesním oblastem, což logicky vyplývá ze skutečnosti, že je park z většiny tvořen právě lesním porostem. Tudíž je cílem parku tato území chránit a pečovat o ně. Proběhly zde projekty zaměřené na výzkum stanovených druhů stromů a biologické rozmanitosti v nich, detekce výskytu mrtvého dřeva či stanovení jejich řízení a budoucího rozvoje a v neposlední řadě také sledování existence kůrovce, jenž je pro lesy velkou hrozbou.

Mezi projekt, který vyniká nad ostatními projekty ze všech národních parků, patří projekt GLORIA, který byl realizován v roce 2007. Jeho výjimečnost spočívá v tom, že byl realizován pouze na území národního parku Gesäuse. Je zaměřen na druhou klíčovou a dominantní část národního parku, a to na alpskou oblast. Jeho cílem je postupné dokumentování veškerých dopadů probíhajících změn klimatu na veškerou alpskou flóru.

Projekty ochrany přírody národního parku Vápencové Alpy (Nationalpark Kalkalpen)

Projekt	Rok	Cíl
Mapování biotopů	1990	Komplexní zmapování biotopů nacházejících se na území národního parku Vápencové Alpy
Analýza obojživelníků	1992	Analýza obojživelníků žijících na území národního parku a jejich kompletní záznam
Analýza přirozeného prostoru	1994	Komplexní analýza přirozeného prostoru národního parku
Letecký snímek	1996	Pořízení leteckých snímků kompletního areálu národního parku Vápencové Alpy
Myslivost	1997	Stanovení pravidel managementu myslivosti v areálu národního parku
Analýza tetřeva	1998	Analýza existence tetřeva a jeho stanovišť
Obnovení biocenózy	2002	Projekt obnovení přirozených vztahů v rybím biotopu
Obnova lesní plochy	2003	Obnovení plochy Hagler po lesním požáru
Vodní management	2004	Zpracování kompletní dokumentace vodních ploch národního parku s cílem stanovení vhodného vodního managementu těchto objektů
Biologická rozmanitost	2005	Projekt analýzy biologické rozmanitosti na území národního parku
Bio Office	2007	Zpracování prostorových informací v rámci geografického informačního systému a databáze v jednom.
Vodní toky	2008	Komplexní zmapování veškerých vodních toků protékajících v národním parku
Analýza výskytu vydry	2008	Mapování existence vydry a jejich stanovišť
Analýza šíření rostlin	2008	Analýza rizika šíření invazních a potenciálně invazních rostlin
Detekce rysa	2008	Detekce výskytu a stanovišť rysa v areálu národního parku
Analýza luk	2009	Zachycení rozmanitosti luk v národním parku a stanovení opatření k zachování těchto hodnot
Den Biodiverzity	2010	Roční pořádání dne biodiverzity s cílem přizvání odborníků z různých oborů, ke studiu biodiverzity vybrané oblasti
Vyhodnocení dřevěných povrchů	2011	Studie proveditelnosti a vyhodnocení mrtvých dřevěných povrchů v národním parku
Analýza bažin a močálů	2011	Analýza existence bažin a močálů a jejich kompletní zmapování

Přehled ptáků	2011	Zpracování přehledu existence vybraných druhů ptáků v návaznosti na směrnici o ptácích
Zmapování měkkýšů	2012	Kompletní analýza existence měkkýšů na území národního parku s důrazem na endemické druhy
Řízení motýlů	2012	Řízení výskytu druhu motýla Hnědáska osikového
Natura 2000	2012	Zpracování dokumentace o druzích volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin v rámci Směrnice o stanovištích a existenci tesaříka alpského v oblasti Natura 2000
Mapování motýlů	2012	Kompletní mapování stanovišť motýlů v oblasti Natura 2000
Analýza mechů	2012	Analýza výskytu mechů na území národního parku
Analýza rostlin	2013	Opakování analýzy šíření invazivních a potenciálně invazivních rostlin
Mapování buků	2013	Mapování výskytu bukových lesů
Srovnání biotopů	2013	Srovnávání výskytu stanovišť a vegetačních jednotek s údaji z roku 1999 po sesuvu laviny v roce 2009
Monitorovací studie	2013	Monitorovací studie založená na automatizovaném odhadu vývoje mrtvých dřevěných povrchů v národním parku Vápencové Alpy

Tab. 5 Projekty NP Vápencové Alpy

Zdroj: vlastní zpracování dle nationalparksaustria.at [cit. 2016-11-19]

Národní park Vápencové Alpy je třetím nejmladším národním parkem Rakouska. Od doby založení zde proběhlo 29 projektů ochrany přírody. Všechny se zabývají monitorováním a analýzou fauny a flóry na jeho území, jejich vývojem a řízením.

Stručný přehled projektů:

Analýza, monitoring, průzkum:	20
Mapování terénu:	1
Stavby, úpravy terénu:	0
Natura 2000:	1
Cestovní ruch:	0
Výstavy, přednášky:	0
Ostatní:	7

I přes větší různorodost realizovaných projektů a opět s převahou monitorování a analýzy fauny a flóry zde existuje větší zaměřenost na oblast lesů, jejich celkové zmapování, vývoj a monitorování biologické rozmanitosti. Například projekt z roku 2003, jenž byl zaměřen na obnovení lesního porostu po zničujícím požáru, či studie z roku 2011, jejímž cílem bylo vyhodnocení a zmapování výskytu mrtvých dřevěných povrchů na území národního parku.

Další typickou oblastí, na kterou jsou projekty zaměřeny, jsou vodní plochy. Na základě těchto projektů došlo ke kompletnímu zmapování veškerých vodních ploch nacházejících se na území národního parku a jejich celkové dokumentaci s cílem stanovení řízení těchto ploch, zajištění jejich ochrany a rozvoje. Na ně dále navazují projekty zabývající se biologickou rozmanitostí na těchto územích, jako například analýza výskytu vydry nebo projekt obnovení přirozených vztahů v rybím biotopu, který proběhl v roce 2002.

Důležitý projekt týkající se oblasti ochrany krajiny je projekt z roku 2012 vyplývající ze soustavy chráněných území evropského významu Natura 2000. Cílem projektu, uskutečněného ve zdejším národním parku, bylo zpracování dokumentace o výskytu volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin a navazující analýzy jejich jednotlivých druhů, vycházející ze Směrnice o stanovištích. Součástí byla také analýza výskytu Tesaříka Alpského v chráněných územích evropského významu Natura 2000.

Projekty ochrany přírody národního parku Podují (Nationalpark Thayatal)

Projekt	Rok	Cíl
Průzkum lesního porostu	1995	Analýza existence lesní vegetace na území národního parku v České a Rakouské republice
Průzkum nadmořské výšky	1995	Analýza nadmořské výšky lesních porostů na území národního parku
Ornitologická analýza	1995	Ornitologický výzkum na území České republiky
Mapa národního parku	1997	Zpracování kompletní mapy areálu národního parku na území České i Rakouské republiky
Ornitologický průzkum	1997	Ornitologický průzkum v areálu národního parku Česka a Rakouska
Vodní ekologie	1999	Analýza vodního toku Dyje a jejich přítoků
Silniční síť	2000	Vybudování silniční sítě na území národního parku
Rybí ekologie	2000	Průzkum výskytu jednotlivých druhů ryb
Rušivé elementy	2000	Posouzení rizika rušivých elementů národního parku
Geologický průzkum	2000	Projekt geologické analýzy
Divoká zvěř	2000	Stanovení managementu řízení divoké zvěře
Průzkum suchých míst	2001	Vegetační ekologický průzkum suchých míst národního parku
Analýza luk	2001	Projekt analýzy výskytu luk
Monitoring přirozeného prostoru	2002	Kompletní monitorování přirozeného prostoru v areálu národního parku
Analýza kobylek	2002	Detekce výskytu kobylek
Analýza lišejníků	2004	Analýza a kompletní zpracování zásoby lišejníků
Analýza stanovišť	2005	Monitorování bezlesních stanovišť na území národního parku
Průzkum včel	2005	Kompletní průzkum výskytu druhů včel
Průzkum lesních porostů	2006	Kompletní analýza a zmapování lesních porostů
Monitoring střevlíka	2006	Monitoring výskytu střevlíka
Databáze	2006	Projekt vypracování databáze přírodního bohatství národního parku
Říční morfologie	2007	Výzkum říční morfologie a vodních přítoků
Významnost vodní nádrže	2007	Analýza důležitosti existence přírodní vodní nádrže pro výskyt raků
Průzkum obojživelníků	2007	Analýza výskytu obojživelníků a jejich druhů
Výskyt mravenců	2007	Zpracování analýzy výskytu jednotlivých druhů mravenců
Zlepšení reprodukce	2007	Projekt zlepšení reprodukce pstruha potočního
Monitoring kočky divoké	2008	Monitoring výskytu kočky divoké

Analýza výskytu ropuchy	2008	Kompletní analýza výskytu a stanoviště ropuchy obecné
Monitoring flóry	2008	Monitoring populace vybraných floristických zvláštností
Vyhodnocení řízení	2008	Projekt vyhodnocení řízení luk na území národního parku
Výskyt plazů	2008	Dokumentace výskytu jednotlivých druhů plazů
Šetření neofytů	2010	Analýza výskytu neofytů v areálu národního parku
Analýza raků	2010	Analýza zásob raků
Průzkum netopýrů	2010	Průzkum výskytu a jednotlivých druhů netopýrů
Analýza cikád	2010	Analýza výskytu cikád
Vyhodnocení hospodaření	2010	Celkové vyhodnocení lesního hospodářství národního parku
Průzkum savců	2010	Průzkum výskytu jednotlivých druhů savců a jejich stanovišť
Analýza výskytu brouků	2011	Analýza výskytu brouků a pavouků na území suchých pastvin a luk
Analýza Hada kostkovaného	2011	Analýza výskytu hada kostkovaného a jeho stanovišť
Analýza malých savců	2011	Analýza výskytu malých savců a jejich stanovišť

Tab. 6 Projekty NP Podyjí

Zdroj: vlastní zpracování dle nationalparksaustria.at [cit. 2016-11-19]

Národní park Podyjí je svou rozlohou nejmenším a druhým nejmladším národním parkem Rakouska. Od roku 2000 zde bylo provedeno 41 projektů v oblasti ochrany přírody a krajiny.

Stručný přehled projektů:

Analýza, monitoring, průzkum:	33
Mapování terénu:	2
Stavby, úpravy terénu:	1
Natura 2000:	0
Cestovní ruch:	0
Výstavy, přednášky:	0
Ostatní:	5

Ve srovnání s projekty v ostatních národních parcích, které zde již byly zmíněny, se realizované projekty na území národního parku Podyjí nevyznačují žádným specifickým zaměřením na určitou oblast. Naopak zde bylo uskutečněno mnoho různorodých projektů ochrany přírody. Ať už se jedná o projekty analýzy a průzkumu lesního porostu, či monitorování biologické rozmanitosti živočichů a rostlin, ať už se jedná o konkrétní druhy, jako například projekt z roku 2011 týkající se analýzy výskytu Hada Kostkovaného, či celkový průzkum všech živočichů daného společenstva. Například projekt realizovaný v roce 1997, zaměřen na ornitologický průzkum, nebo analýza malých savců z roku 2011.

Projekt, který se od ostatních velice liší a netýká se monitoringu či analýzy fauny a flóry, proběhl v roce 2000. Jeho cílem bylo vybudování kompletní silniční sítě na území národního parku. Právě tato stavba mohla být důležitá v oblasti cestovního ruchu, protože tímto se stal park více přístupný. Avšak pokud bychom se měli zaměřit na projekty, které se konkrétně zabývaly oblastí turismu, nebyl zde proveden ani jeden.

Národní park tudíž nepřikládá velkou pozornost zjištění celkové návštěvnosti parku či aktivitám podporujícím zdejší cestovní ruch. Naopak se plně soustředí na cíl národního parku, což je ochrana, řízení a zachování zdejší unikátní krajiny.

Projekty národního parku Neziderské jezero (Nationalpark Neusiedler See – Seewinkel)

Projekt	Rok	Cíl
Analýza Rybáka Obecného	1996	Analýza výskytu Rybáka Obecného na území národního parku
Analýza Dropa Velkého	1997	Analýza výskytu Dropa Velkého v památkové zóně Waasen
Analýza Poláka malého	1998	Analýza vývoje, výskytu a specifikace ochrany Poláka malého
Zachování stanovišť	1998	Vypracování požadavků na zachování stanovišť druhů Slíd'áka tatarského
Fytocenologické mapování	1999	Fytocenologické mapování Dropa Velkého
Monitoring pastev	2000	Monitoring ekologických pastev na území národního parku
Ornitologický monitoring	2001	Projekt kompletního ornitologického monitoringu v rámci národního parku
Analýza Husy Velké	2001	Analýza výskytu Husy Velké
Monitoring Bukače	2001	Komplexní mapování výskytu Bukače Velkého a Rákosníka Velkého v pásu rákosí kolem Neziderského jezera
Analýza ptactva	2001	Analýza výskytu a stanovišť polního ptactva v památkové zóně Illmitz Hell
Analýza Kulíka	2001	Analýza výskytu a mapování existence Kulíka mořského v areálu národního parku
Analýza Dropa	2002	Analýza výskytu Dropa Velkého v památkové zóně Waasen
Analýza Bukače	2002	Analýza výskytu Bukače Velkého
Monitoring Rybáka	2002	Kompletní monitoring výskytu Rybáka Obecného
Ekologická studie	2003	Ekologická studie týkající existence volavky a kolpíka v oblasti Neziderského jezera
Analýza Dropa Velkého	2003	Analýza výskytu Dropa Velkého v památkové zóně Waasen
Ornitologický monitoring	2003	Projekt kompletního ornitologického monitoringu v rámci národního parku
Monitoring ptactva	2003	Monitoring vybraného vodního ptactva v oblasti Neziderského jezera
Monitoring Kulíka	2004	Monitoring a zpracování dokumentace o výskytu Kulíka Mořského
Monitoring ptactva	2004	Monitoring výskytu vybraných druhů polního ptactva v památkové zóně

Monitoring Rybáka	2004	Monitoring výskytu Rybáka obecného
Ekologická studie	2004	Projekt vypracování studie o výskytu volavky v oblasti Neziderského jezera
Monitoring	2005	Monitoring vybraného vodního ptactva v oblasti Neziderského jezera
Monitoring ptactva	2005	Monitoring vybraného polního ptactva v památkové zóně
Sledování výskytu	2006	Sledování výskytu Dudka Chocholátého v památkové zóně
Sledování zásob	2006	Sledování zásob vodního ptactva
Analýza volavky	2006	Monitoring výskytu volavky
Monitoring Bukače	2006	Monitoring výskytu Bukače Velkého
Ornitologický monitoring	2007	Projekt kompletního ornitologického monitoringu v rámci národního parku
Analýza fauny	2007	Analýza výskytu fauny v okolí Neziderského jezera
Analýza ryb	2007	Analýza zásob a druhů ryb
Analýza situace	2008	Analýza množství vodního ptactva nacházejícího se v oblasti Neziderského jezera
Oprava zimoviště	2008	Generální oprava zimoviště hus
Monitoring volavky	2008	Monitoring výskytu a množství volavky
Monitoring Dudka	2008	Monitoring výskytu Dudka Chocholátého
Monitoring myslivosti	2008	Monitoring myslivosti volně žijících živočichů v národním parku
Ornitologický monitoring	2009	Projekt kompletního ornitologického monitoringu v rámci národního parku
Monitoring volavky	2009	Monitoring výskytu volavky
Sledování a řízení	2009	Projekt sledování a řízení volně žijících živočichů v národním parku
Ochrana dropa velkého	2009	Projekt přeshraniční spolupráce dropa velkého na území Rakouska
Ornitologický monitoring	2010	Projekt kompletního ornitologického monitoringu v rámci národního parku
Monitoring vnoření	2010	Monitorování vnoření v koloniích brodivých ptáků
Analýza množství	2011	Analýza množství vodního ptactva nacházejícího se v oblasti Neziderského jezera
Ornitologický monitoring	2012	Projekt kompletního ornitologického monitoringu v rámci národního parku
Monitoring racků	2013	Monitoring výskytu racků a rybáku v okolí

		Neziderského jezera
Analýza Bukače	2014	Analýza výskytu a stanovišť Bukače velkého
Analýza Dudka	2014	Analýza výskytu Dudka Chocholátého

Tab. 7 Projekty NP Neziderské jezero

Zdroj: vlastní zpracování dle nationalparksaustria.at [cit. 2016-11-19]

Národní park Neusiedler See-Seewinkel je druhým nejstarším národním parkem Rakouska. Od doby jeho založení zde bylo realizováno 47 projektů ochrany přírody.

Stručný přehled projektů:

Analýza, monitoring, průzkum:	44
Mapování terénu:	0
Stavby, úpravy terénu:	1
Natura 2000:	0
Cestovní ruch:	0
Výstavy, přednášky:	0
Ostatní:	2

Národní park Neusiedler See je typický právě existencí Neusiedlerského jezera, a tudíž velkým výskytem vodního ptactva. Právě s tímto jezerem jsou spojeny téměř všechny uskutečněné projekty. Pravidelně zde probíhá kompletní ornitologický monitoring a analýza výskytu vybraných druhů živočichů, jako je například opakující se monitoring Rybáka obecného, Dudka chocholatého či Bukače velkého.

V roce 2008 zde proběhl projekt výstavby, týkající se generální opravy zimoviště hus. Ovšem tento projekt výstavby byl také jediným, který zde byl realizován. Ve zdejším národním parku je veškerá pozornost zaměřena právě na monitoring a analýzu výskytu fauny a flóry v jeho okolí.

Co se týká cestovního ruchu, nebyl zde za celou dobu existence parku proveden žádný výzkum návštěvnosti či jiné aktivity pro zjištění turismu v areálu parku. Můžeme ho tedy zařadit mezi parky, které se primárně zabývají managementem ochrany a řízením zdejší krajiny a nezaměřují se na cestovní ruch a jeho podporu pomocí doprovodných akcí.

13 Kvalitativní výzkum

13.1 Národní park Neziderské jezero (Neusiedler See-Seewinkel)

1. Je možné charakterizovat, čím je váš park specifický a liší se od ostatních národních parků?

Národní park Neziderské jezero, který byl založen v roce 1993, byl první mezinárodně uznávaný národní park v Rakousku (IUCN kategorie II) a první přeshraniční národní park. Tím se liší od ostatních pěti národních parků, a to zejména díky přirozenému prostorovému umístění (Alpy a nížiny) vzhledem ke své úloze v evropsko-africké migraci ptactva prostřednictvím unikátních typů stanovišť (stepi s rákosem, solná jezera, pastviny, vlhké louky, bažiny), díky hmatatelné (viditelné) biologické rozmanitosti a vlastnické struktury (asi 100 km² tvoří soukromé pozemky).

2. Dochází v parku k inovacím, jaké projekty jsou naplánovány, případně v jeho okolí?

Národní park může být viděn jako proces, který podporuje výzkum a monitoring, správu návštěvníků a infrastrukturu, vzdělávání a public relations, přeshraniční regionální rozvoj a mezinárodní spolupráce. Je tedy neustále ve vývoji a implementaci.

3. Je národní park financován krajem, případně státem, nebo hospodaří s vlastními zdroji?

Většina financí pochází z prostředků Rakouské republiky a Spolkové země Bavorsko. Další příjmy pocházejí z aktuálně probíhajících operací, od sponzorů a z financovaných projektů.

4. Jak probíhá ochrana krajiny ať už v parku nebo v jeho okolí, je dodržována legislativa, nebo se dodržují standardy?

Platí zde celosvětově platná kritéria pro správu národního parku, a to zejména pro jeho zónování. Kromě toho je třeba zmínit, že národní park Neziderské jezero spadá do oblastí Natura 2000 (Evropské přírodní rezervace), Ramsarské úmluvy (ochrana mokřadů) a mezi světově kulturní dědictví UNESCO.

5. Jak byste shrnul návštěvnost? Je rostoucího, klesajícího nebo konstantního charakteru a kdo je nejčastějším návštěvníkem? Je zájem o přírodu ze strany škol nebo více ze stran cizinců?

Národní park přitahuje studenty z Rakouska i ze zahraničí. Denní návštěvníci dominovali z východního Rakouska, Slovenska a západního Maďarska. U vícedenních návštěvníků se mění struktura, vytíženost ubytovacích zařízení a jejich původ v závislosti na lokalitě.

6. Používá se park k vědeckým účelům nebo vzdělávání žáků?

Samozřejmě.

7. Je návštěvnost po celý rok konstantní nebo jsou období, kdy je o park větší zájem?

Největší zájem o národní park je dle zkušeností od března do června, ale i na podzim zaznamenáváme rostoucí zájem.

8. Jsou zaváděna opatření, aby i při vysoké návštěvnosti byl zachován krajinný ráz?

Všechna pravidla chování turistů v národním parku jsou uvedena v dokumentu „Řízení návštěvníků“ či „Management návštěvníků“.

9. Myslíte, že je park důležitý pro turismus? Případně má vliv na rozvoj celého regionu včetně jeho environmentální a ekonomické stránky?

Národní park má velký význam pro cestovní ruch a regionální rozvoj. Je důležitou oblastí pro marketing cestovního ruchu, je zde delší průměrná doba pobytu, přijíždí turisté s vyššími než průměrnými příjmy, roste rozvoj infrastruktury a podpora turismu díky návštěvnickým programům.

10. Je park propagován, případně jakým způsobem?

Jeho propagace a financování reklamy není úkolem národního parku.

11. Jsou stanovovány plány rozvoje parku?

Samozřejmě, národní park vypracovává plán řízení. Tento dokument ovšem není veřejný.

13.2 Národní park Geäuse (National park Gesäuse)

1. Je možné charakterizovat, čím je váš park specifický a liší se od ostatních národních parků?

Liší se zejména krajinným rázem, jenž je tvořen divokou řekou a strmými skalami. Dále zde návštěvníci mohou spatřit vzácné druhy rostlin jako jarní květ Elke a Sandpiper, a v neposlední řadě také mnoho endemických druhů.

2. Dochází v parku k inovacím, jaké projekty jsou naplánovány, případně v jeho okolí?

Plánovanými projekty jsou výzkum endemických druhů, výzkum oblastí Natura 2000, výstava „Ptáci a skály“ a monitoring návštěvníků v zimě.

3. Je národní park financován krajem, případně státem, nebo hospodaří s vlastními zdroji?

Je financován spolkovou zemí, státem, kapitálovými transakcemi a prostředky z Evropské unie.

4. Jak probíhá ochrana krajiny ať už v parku nebo v jeho okolí, je dodržována legislativa, nebo se dodržují standardy?

Národní park spadá pod IUCN II kategorie, jeho ochrana je stanovena zákonem. V areálu se nacházejí též oblasti Natura 2000, přírodní rezervace a přírodní park.

5. Jak byste shrnul návštěvnost? Je rostoucího, klesajícího nebo konstantního charakteru a kdo je nejčastějším návštěvníkem? Je zájem o přírodu ze strany škol nebo více ze stran cizinců?

Většinu návštěvníků tvoří horolezci. Trend horolezectví je na vzestupu. Každý rok náš park také navštíví 6000 studentů. Převažující množství turistů pochází z Rakouska, mnoho také z České republiky. Lákadlem jsou především sportovní aktivity (horolezectví a sporty na divoké vodě).

6. Používá se park k vědeckým účelům nebo vzdělávání žáků?

Ano.

7. Je návštěvnost po celý rok konstantní nebo jsou období, kdy je o park větší zájem?

Hlavní sezóna je od května do října. V zimě jsou pro turisty atraktivní zejména lyžařské zájezdy.

8. Jsou zaváděna opatření, aby i při vysoké návštěvnosti byl zachován krajinný ráz?

Tato problematika je upravena v dokumentu „Řízení návštěvníků“.

12. Myslíte, že je park důležitý pro turismus? Případně má vliv na rozvoj celého regionu včetně jeho environmentální a ekonomické stránky?

Park je důležitý pro rozvoj regionu, zajišťuje také pracovní místa.

9. Je park propagován, případně jakým způsobem?

Ano, existuje marketingový plán a spolupracujeme v této oblasti také s regionálními turistickými kanceláři.

10. Jsou stanovovány plány rozvoje parku?

Ano.

13.3 Zhodnocení kvalitativního výzkumu

Z provedeného kvalitativního výzkumu jasně vyplývá výjimečnost a důležitost existence národního parku nejen pro stát jako celek, ale zejména pro rozvoj jednotlivých regionů. Jak již bylo zmíněno, každý park má svoje specifika a charakteristiky, jako například národní park Gesäuse, který každoročně přitahuje sportovce zejména díky výskytu strmých skal a divoké řeky. V návaznosti na tato jednotlivá specifika se odvíjí hlavní sezóna parku, kdy sem míří největší počet turistů. Tyto sezóny se v obou parcích liší. Co je ale pro oba parky společné, jsou zavedená opatření, která tato chráněná území zabezpečují před rizikem poškození a narušení krajinného rázu vlivem turismu. Zmíněnou problematiku mají parky upravenou v dokumentu „řízení návštěvníků“.

Dalším výrazným rozdílem je pohled obou parků na jeho propagování. Zatímco národní park Nezdiderské jezero se v této oblasti žádným způsobem neangažuje, vypracovává Národní park Gesäuse marketingový plán a spolupracuje s agenturami na podporu turismu, a využívá tak svého důležitého postavení, v rozvoji a celkové atraktivnosti regionu.

Oba národní parky hrají důležitou roli v oblasti studia, vědecké činnosti a celkové povědomí o ochraně krajiny. Je to místo neustálého zdokonalování a vývoje zejména díky realizaci různorodých projektů ochrany přírody.

14 Závěr

Všechny národní parky Rakouska se nejvíce zaměřují na monitoring a analýzu výskytu fauny a flóry, vyhodnocení jejich změn a přijetí opatření k jejich ochraně a vývoji, což je nejdůležitější část řízení celého parku. Těchto projektů bylo celkem realizováno 189 a jsou to činnosti, které ve všech národních parcích probíhají nejčastěji a opakovaně. Protože veškerá fauna a flóra je základem existence národního parku. Je tedy klíčové, že řídicí orgány věnují této oblasti největší pozornost. Jsou to tedy projekty ochrany přírody, které byly realizovány ve všech jednotlivých národních parcích Rakouské republiky, rozdíly jsou jen v tom, na jaké konkrétní druhy rostlin, živočichů či nerostů se zaměřují, ovšem jejich cíl je stejný.

Co se týká rozdílností v uskutečněných projektech, tak jeden z podstatných rozdílů je mezi národním parkem Vysoké Taury a ostatními parky. Ve zdejších parku je mnoho pozornosti zaměřeno na analýzu návštěvnosti a podporu turismu v areálu národního parku pomocí pořádání výstav či přednášek v oblasti ochrany přírody a tedy předávání informací a vzdělávání návštěvníků v problematice ochrany přírody. V ostatních národních parcích už tyto aktivity v takové míře nezaznamenáváme, naopak převažují minimální aktivity v tomto směru. Celkem bylo realizováno 18 projektů, z nichž 14 proběhlo v národním parku Vysoké Taury, což dokazuje minimální zaměřenost ostatních parků na tuto oblast a potvrzuje fakt, že nejstarší národní park.

Dalšími projekty, které byly v parcích realizovány velmi málo či vůbec, jsou projekty výstavby či úprav terénu. Celkem jich proběhlo osm, a to ve čtyřech národních parcích, kdy se jednalo zejména o menší úpravy terénu či drobnou stavební činnost. Nejvíce stavebních projektů proběhlo v národním parku Dunajské Luhy v závislosti na existenci zde protékající řeky Dunaj, které je v posledních letech věnovaná velká pozornost, a to konkrétně úpravě jejich břehů.

Téměř v každém parku, kromě parku Podyjí, jsem zjistila zaměření projektů na určitou oblast. Tohle zaměření vyplývá ze skutečnosti, že většina parků je něčím charakteristická. Jak vyplývá z provedeného kvalitativního výzkumu, ovlivňují tyto charakteristiky výrazně strukturu turistů a celkové řízení národního parku. Charakteristickými rysy parku může být například velké zalesněné území, existence vysokého počtu skal typických pro národní park Gesäuse, či velkým výskytem vodních ploch, jako v národním parku Neziderské jezero, kterému na výjimečnosti přidává zdejší Neziderské jezero, a veškeré projekty jsou tedy zaměřeny na tuhle dominantní část parku.

Závěrem bych chtěla zhodnotit situaci s projekty ochrany přírody v jednotlivých národních parcích jako velmi dostatečnou a rozvinutou. Jelikož je

Rakouská republika známa pro svou krásnou přírodu, je též velmi důsledná v ochraně přírody a krajiny. V parcích se každoročně realizuje mnoho projektů v této oblasti a jsou vypracovávány dokumenty v řízení ochrany přírody, čímž se parky neustále rozvíjí. Jak již bylo zmíněno, nejvíce se v parcích zaměřují na zdejší faunu a flóru a management její ochrany, což podporuje jeho rozvoj a zachování pro příští generace. Za nejrozvinutější park v oblasti ochrany přírody a krajiny považuji park Vysoké Taury, jelikož projekty, které zde byly realizovány, jsou rozmanité a nezaměřují se pouze na ochranu zdejší přírody, ale dbají také na vzdělávací programy ochrany krajiny pro zdejší turisty. Tato přednost parku jistě vyplývá ze skutečnosti, že je to nejstarší národní park Rakouska, a má tak již dlouholetou tradici a jeho vývoj je tudíž nejvýraznější.

Co bych v oblasti řízení národního parku doporučila, je větší zaměření na podporu turismu a osvěty v oblasti ochrany přírody a krajiny, protože jak také dokazuje provedený výzkum, národní parky mají silnou moc a jsou důležitým objektem v růstu rozvoje regionu a celkovém šíření povědomí o důležitosti ochrany a zachování přírody do budoucnosti.

15 Literatura

[1] Mongolia: tough decisions about the world's oldest nature reserve. The world bank [online]. 2009 [cit. 2016-11-19]. Dostupné z: <http://blogs.worldbank.org/eastasiapacific/mongolia-tough-decisions-about-the-worlds-oldest-nature-reserve>

[2] Mezinárodní ochrana přírody. Ochrana přírody [online]. 2013 [cit. 2016-11-19]. Dostupné z: <http://www.casopis.ochranaprirody.cz/mezinarodni-ochrana-prirody/narodni-parky-ve-svete/>

[3] Nationalparks. Nationalparks Austria [online]. [cit. 2016-11-19]. Dostupné z: <http://www.nationalparksaustria.at/de/pages/allgemeines-1.aspx>

[4] VEBER, Václav. Dějiny Rakouska. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2002. Dějiny států. ISBN 80-710-6491-2.

[5] Geschichte. Naturschutzbund [online]. [cit. 2016-11-19]. Dostupné z: <http://naturschutzbund-ooe.at/ueber-uns/geschichte.html>

[6] Rakousko. Ministerstvo práce a sociálních věcí [online]. [cit. 2016-11-19]. Dostupné z: http://www.mpsv.cz/files/clanky/14440/2_Rakousko.pdf

[7] Rakousko. Zeměpis [online]. [cit. 2016-11-19]. Dostupné z: <http://www.zemepis.net/zeme-rakousko>

[8] POLÁKOVÁ, Adéla. Rakousko: podrobné a přehledné informace o historii, kultuře, přírodě a turistickém zázemí Rakouska. 2. vyd. Praha: 2007. Průvodce na cesty. ISBN 978-80-7445-010-5.

[9] Zákon č. 114/1992 Sb. Zákony pro lidi [online]. 2016 [cit. 2016-12-04]. Dostupné z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/1992-114>

[10] Natur und Landschaft. Umweltbundesamt [online]. [cit. 2016-11-19]. Dostupné z: http://www.umweltbundesamt.at/umweltsituation/naturschutz/natur_und_landschaft/

[11] Fauna a flóra Rakousko. Adrialand [online]. [cit. 2016-11-19]. Dostupné z: <http://www.adrialand.cz/dovolena/rakousko/fauna-flora>

[12] Struktura krajiny. Krajinná ekologie [online]. [cit. 2016-11-19]. Dostupné z: http://www.uake.cz/vyukove_materialy/frvs1269/kapitola3.html

[13] STEJSKAL, Vojtěch. Vývojové tendence právní úpravy ochrany přírody: podrobné a přehledné informace o historii, kultuře, přírodě a turistickém zázemí Rakouska. 2. vyd. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Právnická fakulta, 2012. ISBN 978-80-87146-65-1.

[14] Národní park. Nationalpark Thayatal [online]. [cit. 2016-11-19]. Dostupné z: <http://www.np-thayatal.at/cz/pages/narodni-park-85.aspx>

[15] Österreichs Nationalparks. Nationalpark Donau Auen [online]. [cit. 2016-11-19]. Dostupné z: <http://www.donauauen.at/mobile/nationalparks-austria/>

[16] MACHAR, Ivo. Chráněné krajinné oblasti a jejich výchovně-vzdělávací potenciál: podrobné a přehledné informace o historii, kultuře, přírodě a turistickém zázemí Rakouska. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2014. ISBN 978-80-244-3945-7.

[17] Národní park České republiky. Národní parky [online]. [cit. 2016-11-19]. Dostupné z: <http://www.narodniparky.kvalitne.cz/>

[18] Co je Natura 2000. Natura 2000 [online]. 2006 [cit. 2016-11-19]. Dostupné z: <http://www.nature.cz/natura2000-design3/sub-text.php?id=2102>

[19] Naturschutzgebiet. Kärnten [online]. 2006 [cit. 2016-11-19]. Dostupné z: <http://www.schutzgebiete.ktn.gv.at/index.php?/de/Schutzgebiete/Naturschutzgebiet>

[20] Landesrecht. Bundeskanzleramt [online]. [cit. 2016-11-19]. Dostupné z: <http://www.ris.bka.gv.at/Dokument.wxe?Abfrage=Landesnormen&Dokumentnummer=LKT30000118>

[21] Landschaftsschutz. Umweltbundesamt [online]. [cit. 2016-11-19]. Dostupné z: <http://www.umweltbundesamt.at/umweltsituation/naturschutz/sg/landschaftsschutz/>

[22] Historie regionu Vyšebrodsko. Český Krumlov [online]. [cit. 2016-11-19]. Dostupné z: http://www.ckrumlov.info/docs/cz/region_histor_prpavy.xml

[23] Naturparke. Österreichische Naturparke [online]. [cit. 2016-11-19]. Dostupné z: <http://www.naturparke.at/naturparke/>

[24] Sonstige Schutzgebiete. Umweltbundesamt [online]. [cit. 2016-11-19]. Dostupné z: <http://www.umweltbundesamt.at/umweltsituation/naturschutz/sg/sonstige/>

- [25] Rakousko. Česká televize [online]. 2009 [cit. 2016-11-19]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/relax/1396043-rakousko>
- [26] Ramsarská úmluva o mokřadech. Ministerstvo životního prostředí [online]. [cit. 2016-11-19]. Dostupné z: http://www.mzp.cz/cz/ramsarska_umluva_o_mokradech
- [27] Ramsar Gebiete. Umweltbundesamt [online]. [cit. 2016-11-19]. Dostupné z: http://www.umweltbundesamt.at/umweltsituation/naturschutz/sg/ramsar_gebiete/
- [28] Úmluva o biologické rozmanitosti. Agentura ochrany přírody a krajiny ČR [online]. [cit. 2016-11-19]. Dostupné z: <http://www.ochranaprirody.cz/mezinarodni-spoluprace/mezinarodni-umluvy/umluva-o-biologicke-rozmanitosti>
- [29] Internationale Übereinkommen. Das Land Steiermark [online]. [cit. 2016-11-19]. Dostupné z: <http://www.verwaltung.steiermark.at/cms/beitrag/12338017/74838150/>
- [30] Ramsarská úmluva. Agentura ochrany přírody a krajiny ČR [online]. [cit. 2016-11-19]. Dostupné z: <http://www.ochranaprirody.cz/mezinarodni-spoluprace/mezinarodni-umluvy/ramsarska-umluva/>
- [31] Ramsar Konvention. Das Land Steiermark [online]. [cit. 2016-11-19]. Dostupné z: <http://www.verwaltung.steiermark.at/cms/beitrag/12338248/74834940/>
- [32] Bonner Konvention. Das Land Steiermark [online]. [cit. 2016-11-19]. Dostupné z: <http://www.verwaltung.steiermark.at/cms/beitrag/12338359/123398603/>
- [33] Bonnská úmluva. Agentura ochrany přírody a krajiny ČR [online]. [cit. 2016-11-19]. Dostupné z: <http://www.ochranaprirody.cz/mezinarodni-spoluprace/mezinarodni-umluvy/bonnska-umluva/>
- [34] Bernská úmluva. Agentura ochrany přírody a krajiny ČR [online]. [cit. 2016-11-19]. Dostupné z: <http://www.ochranaprirody.cz/mezinarodni-spoluprace/mezinarodni-umluvy/bernska-umluva/>
- [35] Berner Konvention. Das Land Steiermark [online]. [cit. 2016-11-19]. Dostupné z: <http://www.verwaltung.steiermark.at/cms/beitrag/12338365/123398638/>

- [36] CITES. Agentura ochrany přírody a krajiny ČR [online]. [cit. 2016-11-19]. Dostupné z: <http://www.ochranaprirody.cz/mezinarodni-spoluprace/mezinarodni-umluvy/cites/>
- [37] Washingtoner Artenschutzübereinkommen. Das Land Steiermark[online]. [cit. 2016-11-19]. Dostupné z: <http://www.verwaltung.steiermark.at/cms/beitrag/12338152/123398544/>
- [38] UNESCO Welterbe-Konvention. Das Land Steiermark [online]. [cit. 2016-11-19]. Dostupné z: <http://www.verwaltung.steiermark.at/cms/beitrag/12338370/123398777/>
- [39] Alpenkonvention. Das Land Steiermark [online]. [cit. 2016-11-19]. Dostupné z: <http://www.verwaltung.steiermark.at/cms/beitrag/12338333/123920802/>
- [40] Gesetzliche Rahmenbedingungen. Naturschutzbund [online]. [cit. 2016-11-19]. Dostupné z: <http://naturschutzbund.at/gesetzliche-Rahmenbedingungen.html>
- [41] Schutzgebiete in Österreich. Naturfreunde [online]. [cit. 2016-11-19]. Dostupné z: <http://www.naturfreunde.at/berichte/reportagen/umwelthemen/unsere-naturschaetze-schutzgebiete-in-oesterreich/>
- [42] Gesetze und Konventionen. Umweltbundesamt [online]. [cit. 2016-11-19]. Dostupné z: <http://www.umweltbundesamt.at/umweltsituation/naturschutz/naturrecht>
- [43] GRAZZINI, Giuseppe. Národní parky světa: podrobné a přehledné informace o historii, kultuře, přírodě a turistickém zázemí Rakouska. Praha: Slovart, 1994. ISBN 80-858-7100-9.
- [44] SANETRŮK, Milan. Evropské národní parky: podrobné a přehledné informace o historii, kultuře, přírodě a turistickém zázemí Rakouska. Štýty: Veduta, 2004. ISBN 80-864-3808-2.
- [45] Basis Daten. Nationalpark Hohe Tauern [online]. [cit. 2016-11-19]. Dostupné z: <http://www.hohetauern.at/de/bildung-hohetauern/123-online-service/downloads/basisdaten.html>
- [46] ANDĚRA, Miloš. Národní parky Evropy: kompletní encyklopedický průvodce. Praha: Slovart, c2008. ISBN 978-80-7391-162-1.

- [47] Geschichte. Nationalpark Donau Auen [online]. [cit. 2016-11-19]. Dostupné z: <http://www.donauauen.at/der-nationalpark/geschichte/>
- [48] Bergfex. Nationalpark Donau Auen [online]. [cit. 2016-11-19]. Dostupné z: <http://www.bergfex.at/sommer/wien-stadt/highlights/12248-nationalpark-donau-auen/>
- [49] Zahlen, daten, fakten. Nationalpark Donau Auen [online]. [cit. 2016-11-19]. Dostupné z: <http://www.donauauen.at/mobile/der-nationalpark/zahlen-daten-fakten/>
- [50] Nationalpark Gesäuse: Ruhe in der Natur. Kompass [online]. [cit. 2016-11-19]. Dostupné z: <http://www.kompass.de/nationalpark-gesaeuse-ruhe-in-der-natur/>
- [51] Národní park Gesäuse. Treking [online]. 2011 [cit. 2016-11-19]. Dostupné z: <http://www.treking.cz/treky/gesause-vht.htm>
- [52] NP Gesäuse. Alpyn [online]. 2009 [cit. 2016-11-19]. Dostupné z: <http://www.alpyn.cz/rakousko-narodni-parky/848-narodni-park-rakousko-gesause.html>
- [53] Nationalpark Kalkalpen. VorderStoder [online]. [cit. 2016-11-19]. Dostupné z: <http://www.vorderstoder.at/wandern/nationalpark-kalkalpen.html>
- [54] Zeittafel. Nationalpark Kalkaplen [online]. [cit. 2016-11-19]. Dostupné z: <http://www.kalkalpen.at/system/web/sonderseite.aspx?menuonr=221801261&detailonr=221801261>
- [55] Eckdaten. Nationalpark Kalkaplen [online]. [cit. 2016-11-19]. Dostupné z: <http://www.kalkalpen.at/system/web/zusatzseite.aspx?menuonr=221633446&detailonr=222311403>
- [56] Z historie. Nationalpark Thayatal [online]. [cit. 2016-11-19]. Dostupné z: <http://www.np-thayatal.at/cz/pages/z-historie-88.aspx>
- [57] Hlavní údaje. Nationalpark Thayatal [online]. [cit. 2016-11-19]. Dostupné z: <http://www.np-thayatal.at/cz/pages/hlavni-udaje-87.aspx>
- [58] Příroda. Nationalpark Thayatal [online]. [cit. 2016-11-19]. Dostupné z: <http://www.np-thayatal.at/cz/pages/priroda-97.aspx>

[59] Národní park Thayatal. Austria [online]. [cit. 2016-11-19]. Dostupné z: <http://www.austria.info/cz/aktivity-a-zazitky/jezera-a-priroda/narodni-parky-rakouska/narodni-park-thayatal>

[60] Zur Entstehung des Nationalparks. Nationalpark Neusiedler See-Seewinkel [online]. [cit. 2016-11-19]. Dostupné z: <http://www.nationalpark-neusiedlersee-seewinkel.at/zur-entstehung-des-nationalparks.html>

[61] Zur Entstehung des Nationalparks. Nationalpark Neusiedler See-Seewinkel [online]. [cit. 2016-11-19]. Dostupné z: <http://www.nationalpark-neusiedlersee-seewinkel.at/zur-entstehung-des-nationalparks.html>

[62] Národní park Neusiedler See-Seewinkel. Austria [online]. [cit. 2016-11-19]. Dostupné z: <http://www.austria.info/cz/aktivity-a-zazitky/jezera-a-priroda/narodni-parky-rakouska/narodni-park-neusiedler-see-seewinkel>

[63] Nationalparks. Umweltbundesamt [online]. [cit. 2016-11-19]. Dostupné z: <http://www.umweltbundesamt.at/nationalparks>

